

2:0 LIETUVOS NAUDAI

Antanas Dundzila

Vasario 20 d. DIRVOJE rašė apie Anglijoje laikyto Lietuvos aukso grąžinimą Lietuvai. Tas straipsnis buvo pavadintas "1:0 Lietuvos naudai". Lietuvos nepriklausomybės atstatymo įvykiuose naudodamiesi sporto rungtynių terminologija, tokioms temoms reikalingų įvykių trokštame ir tikimės, kad galėsime su džiaugsmu DIRVOJE skelbti "3:0 Lietuvos naudai", 4:0..., 5:0..., ir t.t. Juk jau ne kartą kartojame, kad Lietuvai reikia laimėjimų.

Kovo 3 d. Vilniuje įvyko Lietuvos sostinės Vilniaus naujai paskirto arkivyskupo metropolito Audriaus Bačkio ingresas – iškilmingas įžengimas į Vilniaus katedrą. Tai džiugus, tiek Lietuvos katalikams, tiek Lietuvos valstybei reikšmingas, gal net istorinis įvykis. Juo galime džiaugtis, už jį Dievui dėkoti. Tai aiškus, Lietuvos naudai įvartis ne tik Lietuvos Bažnyčios gyvenime, bet ir Lietuvos valstybės interesų rūpesčiuose.

Trumpai sutraukus, patys ryškiausi šio įvykio bruožai yra tokie. Vilniaus arkivyskupijos valdytoju paskirtas pasaulinio mąsto, aukštas Bažnyčios dvasiškis. Paskirtas ne "Lietuvos lietuvis", bet išeivijoje užaugęs ir subrendęs ganytojas. Paskirtas dignitorius, ilgas metus darbavęs Vatikano kūrijoje, paties popiežiaus Jono Pauliaus II prieš kelis metus pakeltas į arkivyskupus ir išsiųstas nuncijum į Olandiją. Kartu su arkiv. A. Bačkio paskyrimu Vilniaus arkivyskupija pakelta į metropoliją – šiuo patvarkymu pagaliau lenkams paties Vatikano ganytojiška lažda pamojuota, kad Vilniaus kraštas teisėtai priklauso Lietuvai. Taigi, matant tokį glėbį Lietuvai teigiamų duomenų, beveik nežinia, kaip čia paradėti džiaugtis.

Pradėkime su Jo Eminencija, Vilniaus Arkivyskupu Metropolitu Audriumi Bačkiumi. Arkivyskupas gimė 1937 m. Kaune, Lietuvos diplomato ir išeivijoje veikusios Lietuvos diplomatinės Šešios, Dr. Stasio ir Onos Bačkių šeimoje. Baigęs lietuvių šv. Kazimiero kolegiją Romoje, kunigu išventintas 1961. Tuoj pat

1964 įsigijo bažnytinės teisės doktoratą ir, jei neklystu, lietuviams palankaus kardinolo Samorės paskatintas, pradėjo darbuotę Vatikano diplomatinėje tarnyboje. Ėjo įvairias pareigas įvairiose pasaulio kraštuose, dirbo Vatikane. 1965 pakeltas prelatu, o prieš keletą metų – arkivyskupu ir tuoj pat paskirtas popiežiaus nuncijum Olandijai. 1991 rugsėjo 30 Vilniuje pasirašė Šventojo Sosto ir Lietuvos Respublikos diplomatinės atsteigimo deklaraciją ir ta proga Užsienio reikalų ministrui A. Saudargui įteikė šv. Tėvo medali. Darbuoda masis Romoje, Laterano universitete dėstė bažnytinę diplomaciją. Lietuvių veikloje – veikė LB-ėj, išvertė į prancūzų kalbą Sibiro lietuvaikių maldaknygę, jo rūpesčiu yra leidžiamos Jono Pauliaus II enciklos lietuvių kalba. Prisimenant arkivyskupo darbuotę Romoje, visi nepaprastai palankiai vertina jo pastangas lietuvių ir Lietuvos reikaluose.

Vilniaus vyskupiją tektų kildinti iš pačios krikščionybės pradžios Lietuvoje, to 1251 m. popiežiaus rašto Mindaugui, kuriuo buvo įkurta atskira Lietuvos vyskupija. Konkrečiai (Br. Kviklio "Lietuvos bažnyčios", V t., p. 30) Vilniaus vyskupijos įkūrėju ir medžiaginiu jos aprūpintoju laikomas Jogaila, atvykęs į Vilnių ir 1387-II-17 sušaukęs posėdį, išleidęs privilegiją.

Iki bolševikų tremtinio arkiv. J. Steponavičiaus grąžinimo į Vilnių, Br. Kviklys priskaičiuoja net 80 šios vyskupijos ordinarų bei laikinųjų valdytojų. Taigi, 600 metų laikotarpyje vyskupijos valdytojas vidutiniškai darbavosi apie 7 ar 8 metus. Jau mūsų laikais, Vilniaus vyskupo soste turėjome tokias asmenybes kaip Jurgį Matulevičių Matulaitį (1918-25), Mečislovą Reinį (1942-44 ir 1945-46), Kazimierą Paltaroką (1949-58), Julijoną Steponavičių (1958-61 ir paskutiniu metu, prieš savo mirtį grįžusį iš tremties Žagarėje).

Tai didelę rolę Lietuvos valstybės, Lietuvos Bažnyčios ir visuomenės gyvenime suvaidinę asmenybės. Nebandant užtušuoti su lenkais buvusios ir tebeesančios įtampos, neigiamų asmenybių tarpe Vilniuje reikia suminėti lenką vysk. R. Jalbšyskovskį (1926-42, 1944-45).

Lietuvai bus reikšminga, kad nuo šių metų pradžios Lietuvos Bažnytinę provinciją sudarys dvi metropolijos – Kauno ir Vilniaus. Iki šiol, nuo arkiv. V. Skvirecko prieškarinių laikų, turėjo me tik vieną Kauno metropoliją.

Sunku paprastais žodžiais tiksliai nusakyti Vilniaus arkivyskupijos buvusį pokarinį statusą, bet vistiek su širdgėla gal teigtina, kad Vilnius net pokario metais priklausė Lenkijos Bažnyčiai provincijai.

Dabar padėtis pasikeitė. Kauno arkivyskupijai priklausys Kaunas, Vilkaviškis (Nukelta į 12 psl.)

Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyba surengusi Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo minėjimą. Iš k.: V. Mažeika, A. Augaitis, L. Mikužienė, paskaitininkas V. Volertas, J. Lendraitis ir vyr. valdybos pirmininkė V. Jonušienė. (Plačiau skaityk 6 psl.)

A.T. Tautinės Sajungos dvidešimt antrojo seimo rengimo komitetas.

Iš kairės, Bronė Miklienė, pirm. Juozas Šulaitis, Leokadija Žvynienė. Antroje eilėje: Onutė Šiaudikienė, Sofija Vaškienė ir Aldona Česnaitė.

A.L.T. SAJUNGOS XXII-JAM SEIMUI ARTĖJANT

Jurgis Janušaitis

Dar taip neseniai, rodos, Bostone vyko ALT S-gos Dvidešimt pirmasis seimas, Sajungai vadovaujant energingajam pirmininkui dr. Leonui Kriaučeliūnui, o štai čia pat ir Dvidešimt antrasis seimas, kurio rūpesčiais gyvena Centro valdyba, vadovaujama pirmininko dr. Povilo Švarco.

Seimai vyksta kas dveji metai. Tad koks gi tų seimų

tikslas? Kiekviena organizacija turi savo tikslus, jų siekia, suplanuotus darbus įgyvendina. Viena iš gyvųjų organizacijų yra ALT Sajunga, rodanti nemažą ryžto, varant gilią vagą lietuvių kojoj veikloj.

Seimuose aptariama daug reikalų, pažvelgiama į praeitį, ar buvo gerai dirbta, ar pateisino Sajunga save, o tuo pačiu suplanuojama nauji darbai. Tautinės sajungos rūpesčiu ir parama veikia Vilties draugija, besirūpinanti tautinės minties spauda, leidiniais, konkrečiai ir Dirvos leidimu. Sajunga įsteigė ir Lietuvių Tautinės Kultūros Fondą, kuriam vadovauja inž. Jonas Jurkūnas. Šis fondas jau vykdo konkrečius, gerus, išeivijai ir Lietuvai naudingus darbus.

Tad seimai reikalingi. Čia suleikia iš skyrių atstovai ir realiai pažvelgia į laiko diktuojamus klausimus.

Dvidešimt antrasis ALT Sajungos seimas įvyks š.m. gegužės mėn. 16-18 d.d. St. Petersburg, Floridoje, gražiame Dolphin Beach Resort viešbutyje. Seimui

(Nukelta į 3 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• LIETUVOJE, NORINT DAUGIAU TEISIŲ DUOTI AUKŠČIAUSIOS TARYBOS PIRMININKUI IR MINISTERIUI PIRMININKUI, ruošiamasi nutartam gegužės 23 d. memorandumui. Bet jaučiant, kad dėl skubėjimo gali būti ir didelė opozicija, dalis parlamento narių nori pasiūlyti įstatymą, kuris tos galios padidintų, ir neskubant įvesti prezidento postą, gali duoti. Tokiu atveju prezidentinis postas ateitų su būsima konstitucija, kurią norima iki šių metų pabaigos priimti. Reikia laukti, kad tuo reikalu bus daugiau pasisakymų ir aiškumo.

• Į KLAIPĖDOS UOSTĄ, SU 35 TŪKSTANČIAIS TONŲ PAŠARINIŲ GRŪDŲ, kuriuos JAV dovanavo Lietuvai, jau atplaukė ir iškrovė antras laivas. Dar laukiamas ir trečias. Pirmas laivas savo krovinį iškrovė per 5 dienas. Grūdus iš Klaipėdos uosto išvežti reikėjo net 550 vagonų.

• PRAĖJUSIĄ SAVAITĘ DIDELIEMS GEDIMAMS ĮVYKUS netoli Leningrado (dabar vėl St. Petersburg) iš naujo buvo pajudintas Lietuvoje esančios atominės jėgainės statytos panašiu modeliu, tik Ignaliną statant buvo įvestos kai kurios naujovės. Per laiką dadėta ir dar kai kurių saugesnių įrengimų.

Švedų atominų reaktorių specialistai, tikrinę Ignaliną, surašė dokumentą, ką reikia dar padaryti, kad nereikėtų nuolat drebėti dėl galimos avarijos. Kada tie nauji pataisymai prasidės kol kas nežinoma, nes sakoma, kad dabar neturima reikalingų dalių ir jos daug kainuosiančios.

Eltos žinių agentūra yra paskelbusi, kad Ignalinos atominės elektinės skaitliukai vasario 18 d. užregistravo, jog jau pagaminta šimtas milijardų kilovatvalandžių elektros. Žinoma, tai didelis turtas, Lietuvoje nesunaudotą elektrą parduodant Karaliaučiaus sričiai, Latvijai ir kitiems. Bet atsimenant, kad ji susprogusi gali būti ir lietuvių tautos žudikė. Todėl ir suprantamas reikalavimas, kad tuo modeliu statytos elektrinės, būtų nugriautos.

• BALTARUSIJOS PREMJEERAS SUŠKEVIČIUS šią savaitę lankėsi Vilniuje ir ilgokai tarėsi su Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininku Vyta. Landsbergiu bei jo artimaisiais pagalbininkais. Lietuvai ruošiantis atžymėti valstybės rubėžius, su Baltarusija yra apie ką tartis. Ypač, kad ten yra norinčių iš Lietuvos atrėžti keletą rėžių savo naudai. Pati vyriausybė tokių norų neturinti, tai yra oficialiai paneigusi, bet kurstančių netrūksta. Reikia laukti, kad po pasitarimų daug kas labiau išsryškės, nors dalis pasitarimų ėjo tik tarp keturių akių.

• SVETIMOS KARIUOMENĖS IŠVEDIMAS IŠ LIETUVOS VĖL SUSTOJĖS. Net numatyti pasitarimai, kurie buvo sutarti kovo pabaigai, atidėti vėlesniam laikui. O tuo tarpu tos kariuomenės sauvaliavimas sparčiai didėja. Lietuvos ministeris pirmininkas Gediminas Vagnorius tuo reikalu išsiuntė raštą Rusijos prezidentui B. Jeltsinui. Taip pat pareiškimas išsiųstas ir dėl vaistų, kurių pristatymas pagal sutartį nevykdomas. O kad pradėtų vykdyti, vilčių maža, nes dėl Rusijoje esančių ligoninių ir jų aprūpinimo vaistais, ateina sunkios alermuojančios žinios.

• BALYS GAJIAUSKAS, kuris pirmininkauja komisijai, tyrinėjančiai kurie Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos nariai yra savanoriškai bendradarbiavę su KGB, pranešė, kad jie suradę jau tris tokius narius ir jų bylas yra atidavę teismui.

• LIETUVA PASIRASĖ SU SUOMIJA IR LENKIJA Via Baltica keliavimo sutartį. Apie Suomijos iniciatyva statomą Via Baltica kelią esamų ankščiau rašę šiame skyriuje. Dabar tuo keliu keliavimas jau prasideda ir reikia oficialių susitarimų keliaujančius aprūpinti ne tik kuru, bet ir maistu.

• BALTIJOS VYRIAUSYBĖ YRA PAŽADĖJUSI, KAD JI ATŠAUKS SAVO KAREIVIUS iš Baltijos kraštų, kurie tebėra toje svetimoje, nepageidaujamoje kariuomenėje. Manoma, kad tokių kareivių yra virš tūkstančio.

• IŠ LIETUVOS VYRIAUSYBĖS sluogsnių, net paties Vyta. Landsbergio užsiminimo girdima, kad lito įvedimas, kada dėl bankų trugdytų Lietuvoje trūksta net rublių, būsiąs dar prieš prasidedant vasarai. Litai jau yra atspausiti ir sukrauti Lietuvos banko saugykloje.

Karaliaučiaus sritį tyrinėja ir amerikiečiai kad galėtų sudaryti nors provizorinius planus, kaip ji galima būtų ūkiškai atstatyti. Visi pripažįsta, kad kraštas skaudžiai nualintas.

• KIEK MUS PASIEKIA ŽINIOS, Karaliaučiaus sritimi, kol tas kraštas dar neišsprendęs pro kur eis sausumos susisiekimas su Rusija, domėjimasis labai pagyvėjęs. Veržliausi esą lenkai, jau dabar tame krašte nori atsiremti abiem kojom, visai vilioja ir palankumą laimėti vietiniuose gyventojuose, kad ateity visą kraštą galėtų prijungti prie Lenkijos. Domisi ir Lietuva, bet daugiau iš romantiškosios pusės, bet kol kas be konkrečių planų. Karaliaučiaus sritim domisi net ir anglai. Štai skelbiama: "Rusija padovanojo Anglijai 15.000 akrų žemės Karaliaučiaus srityje tam, kad žemės ūkio specialistai įkurtų ten pavyzdinę ūkį, kuriame ir rusų žemdirbiai galėtų mokytis ūkininkavimo".

Karaliaučiaus sritį tyrinėja ir amerikiečiai kad galėtų sudaryti nors provizorinius planus, kaip ji galima būtų ūkiškai atstatyti. Visi pripažįsta, kad kraštas skaudžiai nualintas.

Audrius Lazdinis (iš Clevelando) įteikia gėlių G. Landsbergienei. Kairėje – Lietuvos AT pirm. V. Landsbergis. Garbingi svečiai Vasario 16 gimnają aplankė vasario 12 d. M. Šmitienės nuotr.

NESUTARIMAI LIETUVOJE

Antanas Butkus

Lietuvos respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis dabartinę politinę nesantaiką pavadino "Pasibardamučiu namo", o "Respublikos" dienraštis į ją žiūri su nerimu.

Vasario 27 dienos "Respublika" rašo apie sovietinio dalinio, dislokuoto Šiaulių rajone, nesuvaldomų reaktyviųjų sviedinių ir kitų karinių medžiagų dingimą. Sovietų pareigūnai padarė kratą ir iš Šiaulių miesto tarybos vairuotojo ir aktyvaus Lietuvos Laisvės Lygos veikėjo A. Končiaus sodybos išvežė pilną sunkvežimį šaudmenų, pabūklų, net parašutų, stabdančių naikintuvus.

Lietuvos policininkai, vėliau gavę leidimą tardyti, iš kitos vietos išvežė 51 dėžę sprogmenų. Vienas reaktyvinis sviedinys juodoj rinkoj – 15000 rublių, rašo Virgilijus Gaivenis. A. Končiaus taktininkai įtarę, kad jų "idėjinis vadas" po šios operacijos bandys pasipelniti, jį išdavė. Tardymo metu Končius prasitarė, kad jis nurodymus ir instrukcijas gauna iš Vilniaus, iš Sąjūdžio. Dabar Končius paguldintas ligoninėn, nes to pageidavo tie, kurie jam davė instrukcijas.

Šiauliuose buvo dar viena krata, o Kaune keletas. "Respubliką" informavo keli pareigūnai, kad Lietuvoje bręsta didelis skandalas, mat visi šie įvykiai vinyojasi į vieną kamuolį: kur šiuo metu yra pavojų keliantys nesuvaldomi reaktyviniai sviediniai? Iš Šiaulių juos išvežė AT apsaugos vyrai. Kur jie tą ginkluotę laiko – vienas Dievas ar AT atsakingieji pareigūnai žino. Kodėl nusikaltimai daromi apeliuojant į valdžią, į atsakingus pareigūnus, į Lietuvą? – klausia V.G.

Kovo 4 d. "Respublika" išspauskino Mečio Laurinkaus straipsnį, kuriam jis klausia ar įmanomas Lietuvoje Tbilisio variantas? (Gružijos sostinėje buvo įvykęs

sukilimas, kurį malšino Gorbačiovo pasiūsta sovietų kariuomenė) M. L. šia tema norėjo rašyti anksčiau. Tačiau to nedarė dėl Lietuvoje tebeesančios sovietų kariuomenės ir dėl Konstitucijos svarstymo. Vidaus politinė kova, rašo Laurinkus, vis aštrėja ir įgyja tokias formas, kurias nutylėti – reiškia Lietuvai linkėti bloga.

Tbilisio sukilimo priežastys ne politinės, bet moralinės, paremtos ta kultūrine tuštuma, kurią kiekvienas kaip besitraukiančios sovietų kariuomenės padovanotą miną nešiojamės užantų, rašo M.L. Tbilisio įvykiuose neslypi jokia ideologija, pasaulėžiūra ir jie nėra paremti jokiais toli siekiančiais priešišku jėgų strateginiais planais. Paprasčiausiai jie stuko ant elementariausių, bet tvirtų netikinčio žmogaus principų: neatleisti, nenustileisti ir vienas kitą pasodinti į deramą vietą.

"Demokratija", "Tautos interesai" yra tik vėliavos, o turinys – pyktis, kerštas bei ciniška kova dėl valdžios. Tbilisio variantas darosi savaime, lėtai ar greitai, bet nenumaldomai, kai pricipingasis Aš užgožia bet kurias politinio gyvenimo taisykles, kai bendrieji žmogiškumo principai yra tik mitinguojančio politiko politiniai manevrai, kai politikai iš esmės atsisako kritiškai žiūrėti į savo pačių elgesį. Šios tiesos senos, bet lemtingos. Lietuva stovi ties nuosavu Tbilisio variantu, gal būt ne tokiu drastišku, gal ir be kraujo parlietimo, bet vienodai šlykščiu, – rašo M.L.

Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas, kas dabar daro si Lietuvoje, pavadino "pasibardamučiu namo". Tuo jis ragino pažiūrėti į save iš šalies. Deja, dabartiniai pasibardimai pamažu virsta barmiais, kur beveik kiekviena pusė turi savo įnirtingus šalininkus ir tai gali atvesti tik prie visų karo prieš visus – ir be pergalės.

Valstybės vidaus politinė

konfrontacija prasideda kai viena politinė grupė skelbia si atstovaujanti bendriesiems interesams ir užsidaro nuo kitų, kurios taip pat pretenduoja atstovauti tiems pa tiems bendriems interesams. Tai klasikinė situacija, kuri normalioje politinės kovos raidoje baigiasi valdžios reforma, o revoliucijų metu kraujo praliejimu.

Dabartiniu metu politiniai, ekonominiai ir kultūriniai pranešimai A.T. deputatams tapo ultimatyvūs. Kategoriskai reikalaujama prie šingų dalykų. Net iš tos pačios grupės – vieni politinių kalinių ir tremtinių susibūrimai siunčia kategorišką pareiškimą skatinti reformas, kiti – nedelsiant sustabdyti žemės ūkio reformas, paskelbti žemės ūkio reformos iniciatoriams viešą teisimą...

Per ketverius politinio gyvenimo metus (išskyrus Sąjūdžio pirmuosius) nebuvo politinės organizacijos, kuri bent kiek būtų linkusi į kompromisą. Visos Lietuvos politinės organizacijos yra arba suskilusios, arba skylančios. Atsiskyrimų argumentai arba fantastiški, arba jokių. Vyrauja asmeninės ambicijos. Stiprėjant sukarintom struktūrom, vis labiau jas norima įtraukti į politinius žaidimus.

Dabartiniai nesutarimai tėra tik politinis paviršius, vandens ratilas, o pagrindiniai konfliktai dar bręsta gelmėse.

Laurinkus rašo, kad jis prisimena susitikimą po Kovo 11-osios. Suvargę žmonės atsistoja ir ploja. Ne iš įpratimo. Iš pagarbos ir vilties. Jie žino, sava valdžia irgi žmonės, ne visagaliai, gal riboti ir klystantys. Bet yra viltis, jog užteks proto ir sąžinės išsilaikyti iki galo. Tad ir mes su malda ir didžia viltimi tikimės, kad Tbilisio kruvinasis variantas Lietuvoje nepasikartos ir kad svetima kariuomenė į dabartinius lietuviškuosius "pasibardamučiu namo" nesikiš. O namo į savą mielą ir brangią Lietuvėlę, kad ir mažu žingsneliu, kad ir netvirtai statydami kojas, vistiek visi mes grįžtame.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cts.
Prenumerata metams \$30.00, pusui metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavardėmis, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kėlbą redakcija neatsako.

NEPAMIRŠTINI SUKAKTUVININKAI

Visos sukaktys, kaip ir kiekvieno asmens ar šeimos sukaktys, yra kiekvienam ir savaip kuo nors svarbios, ne pamiršamos, brangios, vertos prisiminimų, paminėjimų.

Ši kartą, atrodo, derėtų prisiminti kiek ypatingesnes netrukus ateisiančias sukaktis trijų asmenų, davusių dešimtmečių įnašus lietuvių išeivijos dvasinei, kultūrinei ir ypač literatūrinei gyvybei. Šios sukaktys pažymėtinos dar tuo, kad jos įgavo dvigubą pobūdį: ir tų rašytojų gyvenimo, ir mirties.

1991 m. balandžio 12 d. Bostone pasimirė poetas, dramaturgas, meno ir kultūros temų žurnalistas Stasys Santvaras. Jo paskutinė lyrikos knyga, "Saulėleidžio sonetai", vis tebegarsinama mūsų laikraštyje. Apie S. Santvaro kūrybą ir gyvenimą jau buvo nemaža atbalsių ir straipsnių atgimusios Lietuvos spaudoje. Dabar štai greit praslinko metai, kai jo nebeturime. Rašytojas buvo gimęs Lietuvoje 1902 m. gegužės 27 d. Tai gi, šiemet jam būtų sukakę 90 metų...

1990 m. gegužės 19 d.

A.L.T. SAJUNGOS XXII-JAM SEIMUI ARTĖJANT

Jurgis Janušaitis

(Atkelta iš 1 psl.)

ruošti praėjusiais metais buvo sudarytas specialus komitetas iš St. Peterburgo ALT Sąjungos skyriaus narių. Komitetui vadovauja energingas ir sumanus organizatorius Juozas Šulaitis, o jam talkina Leokadija Žvynienė, Bronė Miklienė, Onutė Šiaudikienė, Sofija Vaškienė ir Aldona Česnaitė.

Komitetas intensyviai dirba, palaiko glaudžius ryšius su Centro valdyba, planuoja drauge programas ir kaip teigia komiteto pirmininkas Juozas Šulaitis, seimo parengiamieji darbai vyksta sėkmingai. O jo sėk-

Bostone prieš porą metų pasimirė artimiausias Santvaro kaimynas, humoro ir satyros poetas Antanas Gustaitis. Tai dvimetė sukaktis nuo mirties. Gustaitis gimė Lietuvoje 1907 m. kovo 12 d. Šiemet jam būtų sukakę 85 metai...

1990 m. balandžio 23 d. Detroite pasimirė beletristas ir dramaturgas, ilgo amžiaus aktyvus žurnalistas Vytautas Alantas. Rašytojas gimė Lietuvoje 1902 m. birželio 18 d. Šiais metais jam irgi būtų sukakę 90 metų...

Visi trys rašytojai, kaip matom, buvo ilgaamžiai. Visi trys gimė ir mirė pavasario mėnesiais. Visi trys buvo ilgamečiai ir uolūs DIRVOS bendradarbiai. Gausybė jų straipsnių kultūros, meno ar visuomenės klausimais būdavo skelbiami mūsų savaitraštyje. Antanas Gustaitis buvo DIRVOS humoro puslapio kelių pastarųjų metų redaktorius.

Įvairiomis progomis nemaža esame rašę apie juos. Tikimės, kad šio pavasario mėnesiais juos prisimins ir kiti jų raštų ir mūsų laikraščio skaitytojai. (r.)

ša kiek atstovų atvažiuoja, kiek dalyvaus bankete, kiek užsako kambarių viešbutyje, kokį patiekalą užsako bankete – žuvį atsteiką. Ir šias žinias nedelsiant siųsti: Mr. O. Šiaudikienė, 535-68 th. Ave, St. Petersburg Beach, Fl. 33706. Banketo kaina vienam asmeniui 25.00 dol.

Centro valdyba informuoja, kad svečias R. Smetona gali išbūti 2-3 savaites. Tad skyriai, norintieji su-ruošti su juo susitikimą kreipiasi į S-gos valdybos vice-pirmininkę Rūtą Sakienę.

Šiame seime taip pat bus renkamas ir Sąjungos pirmininkas. Į Sąjungos pirmininkus kandidatus prašoma siūlyti Nominacijų komisijos pirmininkui Vytautui Abraičiui, P.O. Box 1071, Palm Coast, Fl. 32037. Tai labai svarbus reikalas ir seimuose dažnai užimantis daug laiko, kai neturima kandidato ar nesudaryta iš anksto valdyba. Prašoma visų skyrių apie tai pagalvoti ir siūlyti kandidatus.

Centro valdyba taip pat informuoja, kad Lietuvoje "VILTIES" laikraščio ir bendrai tautinės minties spaudos ugdymui skelbiamas lėšų telkimo vaju. Vajaus skelbėjai prašo Amerikos lietuvius jiems padėti. Tautinės minties žmonės prašomi šiam tikslui aukoti. Čekius siųsti ir rašyti: National Lithuanian Society of America, Inc. vajaus įgaliotiniui Mr. E. BARTKUS, P.O. BOX 386, Beverly Shores, IN. 46301.

PREZIDENTINIS KANDIDATAS PAT BUCHANAN LIETUVIŲ TARPE

Respublikonų partijos prezidentinis kandidatas Pat Buchanan kovo 12 dieną viešėjo Chicagoje ir čia Lietuvos Tautiniuose Namuose susitiko su vietos lietuviu.

Šis konservatyvusis Amerikos žurnalistas, televizijos komentatorius, pasižymėjęs savo antikomunistiniu nusistatymu ankstesniais laikais, buvo šiltai sutiktas kelių šimtinių žmonių, kurių trečdalį sudarė radijo, televizijos žmonės ar spaudos reporteriai, daugumoje atvykę specialiu autobusu, jį lydintiu visos rinkiminės kompanijos metu.

Lietuviai, daugumoje nusivylę prez. Busho neveiksmingumu paskutiniaisiais metais Lietuvos laisvės kovos frontuose, buvo sujaudinti Pat Buchano pastabomis apie jo vizitus Vilniuje, kuo met lietuviai plikomis rankomis kovojo prieš sovietinius tankus. Pažymėjo, kad, eidamas į Lietuvos Tautinių Namų salę, jis šalia baro matęs Vilniaus Katedros

Busho varžovas JAV respublikonų partijos pirminiuose rinkimuose Pat Buchanan iš Nijolės Sadūnaitės priima jos parašytą knygą Lietuvos Tautiniuose Namuose, Chicagoje.

Ed Šulaičio nuotr.

Apie seimo ruošos darbus ir išskylančius klausimus CV skyrius informuoja aplinkraščiais.

Manau, kad dar turėsime progos spaudoje aptarti ir kai kuriuos Seime svarstyti klausimus.

Tikėtina, kad ir šis Dvidešimt antrasis ALT S-gos seimas bus darbingas, turtingas našiais sprendimais, o prie seimo sėkmės kviečia mi prisidėti visi skyriai ir seimo atstovai.

rių viena pusė buvo paženklinta Amerikos vėliava su užrašu – "Land of the Free, o kita su Lietuvos trispalve – "Land of the Brave". Po gausybės klausimų ir duotų atsakymų buvo pakviesta ir žymi disidentė, buvusi kovotoja už Lietuvos laisvę Nijolė Sadūnaitė, kuri prezidentiniam kandidatui įteikė savo knygėlę iš pergyvenimų Sibire. Pat Buchanan, ją priėmęs, tuoj pat pasakė, kad šį leidinį jau yra skaitęs.

Iš susitikimo su lietuviu šis prezidentinis kandidatas išskubėjo kitur, kur jo laukė kitų tautybių žmonės. Tą pačią dieną jis dar vizitavo kroatų, airių ir vieną amerikiečių gimnaziją Chicagoje priemiestyje.

Jo rinkiminė kompanija Chicagoje buvo surišta su čia kovo 17 dieną įvykstančiais pirminiais rinkimais, o Illinois valstiją Amerikos politikieriai laiko viena iš svarbiųjų. Reikia pažymėti, jog kai kuriuose pirminiuose rinkimuose Pat Buchanan jau buvo gavęs apie trečdalį visų balsų, kas rodo jo ne taip jau mažą populiarumą. Tai sako, kad tradicinės vertybės Amerikoje dar nėra mirusios. Ed. Šulaitis

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI
AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽINGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablus kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

I E V A

Ernst Wichert

vertė Henrikas Stasas

Tik tu juokis, sūneli, tik tu juokis, tu gali, žinoma, juoktis. Urtė negyva, o tu Ievą vesi ir tapsi čia šeimininku. Juoktis gali, bet kas teisybė, tai teisybė. Kodėl tu nenori su manim susigerinti? Juk kai būsim draugai, bus viskas gerai. Žinai, kad Ieva mane dabar skriaudžia. Ji duoda man nevalytus javus, blogiausius linus, prasciausia žemę bulvėm, ji net nugincija kiaušinius, kurios mano vištos deda. Obuoliams net neprinokus ji nuo mano medžio nukrečia. O dabar, kai prieš ją liudijau teisme, ji dar blogiau su manim elgiasi. Ji, žinoma, norėtų mane visai iš ūkio išvaryti. Žiūrėk, kad būtų kitaip, kai tapsi šeimininku.

Aš galiu kalbėt, bet galiu ir tylėt.

– Ieva su tavim elgiasi taip, kaip tu savo palaidu liežuviu užsitarauji. Ką jau tu gali daug pasakyti?

– Tu gudrus, Mikeli, bet taip kvaila, kaip aš tau atrodau, nesu. Tu turėtum man mažiausią 100 talerių duoti, kad tik tylėčiau. Noriu tavęs dar štai ko paklausti: kur dingto tavo arklys? Mikelis nusijuokė:

– Tai ne paslaptis, jis krito anoj pusėj sienos, kai vyko susišaudymas su pasienio sargyba.

– Tai kodėl jis krito? Juk tai buvo sveikas ir greitas arklys ir ne kartą tave saugiai nešė per sieną.

– Aną naktį jis per daug mylių buvo padaręs, pametė vieną pasagą ir buvo labai nuvargęs.

– O kas gali įrodyti? Kas pievoje matė pėdas? Aš savo karvę kasdien atvedu į ganyklą ir nieko nepastebėjau. Kaip atsitiko, kad malkinės viena lenta buvo atplėšta ir vėliau tik langai viena vinim buvo prikabinėti. Kas ten lindo – turėjo gerokai susispausti.

– Tai gal kas nors norėjo malkų pavogti, – atkirto Mikelis.

– Tu taip manai? Tai žiūrėk, gerai saugok, kai būsi čia šeimininku. Galiausiai dar noriu paklausti: kur tos dvi sagos iš tavo švarko paliko?

Mikelis staiga akim perbėgo per savo švarko sagas.

– Dvi?

– Taip dvi. Tikiu, kad dar gana paliko švarke.

– O kas tau rūpi?

– Man, žinoma, nerūpi, bet daleiskim, jei viena saga atsirastų kiek tu už ją mokė-

tum? Manau, kad 100 talerių tau nebūtų per daug. Mikelis pažengė porą žingsnių į priekį ir pastūmė senę, kad ši net nuo slenkščio nuvirto.

– Ne, nė vieno fenigio, prakeikta ragana, – suriko jis, – nė vieno fenigio! Ar tu nori būti gudresnė negu teismo ponai ir mane išnaudoti? Ar aš vienintelis, kuriam galėjo sagos iš švarko iškristi. Geriau pasisaugok ir eik man iš kelio, jei nori, kad tau kaulų nesulaužyčiau. Aš nejuokauju.

– Kaip nori, mano sūneli, kaip nori, bet jei pakeistum savo nuomonę, tai dabar jau 100 talerių neužteks. Tu mane pastūmei, o tai tau dar 100 taleriu kainuos. Jei neturi tiek pinigų grynais, tai sutinku vekselį paimti tokį, kokį tau Ievą davė. Juk tu su tais popieriais gerai susigaudai. Duodu tau 14 dienų pagalvoti, bet prieš vestuves turiu žinoti, kur stoviu.

Endrulis sukandęs dantis kažką sumurmėjo. Galvą atrėmęs į stulpą paskendo mintyse.

– Nesąmonė, – sušuko jis. Ką ji gali žinoti? Manau, kad ji sukuria tuos dalykus. Nė fenigio ji negaus, bet progai pasitaikius išpersiu jai kailį. Kai mato, kad jos bijau, ji nesiliaus manęs terorizavus.

Išėjęs į trobą, išsitarė Ievai, kad senė turinti kažką blogo sugalvojusi. Pagal jos metus velnias jau turėjo ją seniai pasiimti. O naktį negalėdamas užmigti, pažadino Ievą ir papasakojo jai, ką senoji Gaidulienė jam buvo sakiusi.

Jei senoji Gaidulienė anksčiau vis skųsdavosi Ievos nedraugiškumu, tai dabar jos elgesys iš pagrindų

pasikeitė. Ieva negailėjo jai malonesnių žodžių, davė lengvesnį darbą namuose ir mokėjo jai virš nustatytos normos. Be to, padovanojo jai sijoną, skarą ir gražų giesmyną. Kreipdamasi į senę tarė:

– Tau pas mane bus gerai, jei būsi mano pusėj. Aš negaliu Mikelį visur sekti, bet man atrodo, kad Erdmė jam per daug meilikausosi. Aš su tuo negaliu sutikti ir man tai nepatinka. Taigi už mesk akį ir man pranešk. Mudvi laikysimės kartu...

Senė jos tokia kalba labai tikėjo. Dieną prieš vestuves Ieva prikepė miltinių sklandžių. Pasišaukė Gaidulienę ir vaišino kava bei sklandžiais.

– Sakyk, ar sklandžiai pasisekė? – klausė ji senės. Mat rytoj aš noriu ir vestuvių svečiams tokius sklandžius iškepti, tik, žinoma, su daugiau lašinių. Bandymui, kaip matai, paėmiau per daug miltų, – tęsė ji toliau. Ten ant lėkštės yra daugiau, pasisimk juos į savo kamara, galėsi valgyti kai išalksi.

Ieva užbarstė dar gerokai cukraus ir suvyniojo juos į popierį. Senė padėkojo ir išėjo. Tačiau šeimininkės vaišingumas buvo jai labai įtartinas. Ji galvojo, kad ne vienas karštinčius tokių blynų privalgęs nuėjo į kapus. Tad staiga jai kilo mintis, kaip su jais susidoroti. Eidama pro kiaulių tvartą sumetė juos į lovį. Po kiek laiko pasigirdo riksmas ir keiksmas. Didžiausia jų kiaulė pradėjo dvesti. Tarnaitė nežinojo ką sakyti ir įtarė, kad gal užnuodyta žiurkė suėdė. Gaidulienė tuo tarpu buvo iš namų dingusi ir niekas jos nerado. Neradus ją kameroj, Ieva

galvojo, kad ji suvalgius sklandžius kur nors pakely mirė.

Sekančią dieną, kai svečiai rinkosi į išpuostą gryčią vestuvių puotai, kieme ilga vežimų eilė stovėjo pasiruošusi kelionei į bažnyčią. Ieva sutikusi svečius sveikino si ir džiaugėsi, kad galų gale jos ilgai laukta svajonė tapo realybe. Tuo tarpu į kiemą įvažiavo valdiškas vežimas ir iš jo išlipo du ponai. Ponas apskrities teisėjas! – pasigirdo visų lūpose ir visų žvilgsnis nukrypo į Endrulį, kuris laikė Ievą už rankos. Endrulis staiga atsisuko, lyg norėdamas ką sakyti ar klausti patarimo.

– Šok greit ant arklio ir spausk per sieną, – Ieva pašnibždėjo Endruliui į ausį.

– Jie tavęs ieško, Mikeli.

– Jie man nieko įrodyti negali, o jei bėgsiu tai tikrai manys, kad kaltas.

– Bet tu būsi laisvas.

Mikelis pažvelgė per langą į kiemą, kur tuo metu pasirodė raitas žandaras.

– Dabar jau per vėlu bėgti, – ištarė Mikelis, – bent mano arklys būtų tvarte...!

Į kambarį įėjo apskrities teisėjas ir pasisveikinęs kreipėsi į jaunavedžius:

– Mikeli Endruli, aš labai atsiprašau, kad privertau vestuvių šventę sutrukdyti. Man būtų malonu, kad tavęs ir tavo nuotakos nereiktų ilgai trukdyti. Tačiau teismas turi davinių, kurie sudaro rimtą pagrindą jūsų namuose praveisti kratą. Pirmausia noriu tave paklausti, ar tu tą naktį, kada tavo buvusi žmona buvo nužudyta, buvai kaime?

– Aš net nežinau, kad ji nužudyta, – atsakė jis žiūrėdamas į žemę.

– Atsakyk, taip ar ne, – reikalavo teisėjas. – Ar tu kaime buvai ar ne?

– Aš tą naktį buvau anoj pusėj – Rusijoje. Mano arklys tada krito ir tai jau liudininkų anksčiau įrodyta.

– Bet čia kaime, reiškia nebuvai? Žiūrėk man į akis. Endrulis stengėsi teisė jui žvelgti tiesiai į akis.

– Kas gali įrodyti, kad aš tą naktį buvau kaime? – atkirto Endrulis.

– Tai tu vėliau sužinosi. Dabar tik atsakyk taip ar ne.

– Ne. Aš negaliu oru skristi.

– O kur tavo rūbai, kuriuos tada dėvėjai? Turbūt, kartu su arkliu paliko Rusijai?

Endrulis užvertęs galvą prabilo:

– Juk jau kartą juos apžiūrėjo ir nieko įtartino juose nerado.

– Taip kraujo žymių nerado, bet užprotokoluota, kad švarke dviejų sagų trūksta. Sakei, kad sagų jau seniai ten trūko, ar ne?

– Tai ką sakiau yra tiesa.

– Tad parodyk dar kartą savo švarką.

Andrulis jį atnešė. Tada teisėjas iš popierio išvyniojo vieną sagą ir ją lygino su kitom švarko sagom.

– Ši saga atitinka visiškai švarke esančiom, manau, kad ir tu tai patvirtinsi.

– Ponas teisėjas, tokias sagas daugelis lietuvių turi savo švarkuose.

– Taip, bet šita saga aiškiai matosi čia priklausė, nes siūlų skaičius ir rūšis visiškai atitinka.

Andrulis mėgino nusijuokti.

– Gali būti, ponas teisėjas, juk jeigu aš ją pamečiau tai aišku kas nors turėjo ją rasti.

– Teisingai, tai gal žinai kur ją rado?

– O kas man rūpi!

Ši saga buvo rasta prie malkinės, kur sienoje buvo atlupta lenta.

Mikelis akimirkai susimąstė, nes žinojo juk viskas priklausys nuo tinkamų ir apgalvotų atsakymų.

– Ponai, o kodėl ji negalėjo čia gulėti? – klausė jis teisėjo. Juk aš čia po kiemą vaikštau jau daugiau kaip metus ir vis su tuo pačiu švarku.

– Bet saga ten buvo rasta, kaip tik po tos nakties.

– Gaidulienė meluoja. (Paskutinis tešiny bus kitą savaitę)

–KARAS BRAUKIA KRUVINĄ AŠARĄ–

Tai Algirdo Gustaičio dienoraštis apie pabėgimą iš Lietuvos per Vokietiją iki D.P. stovyklos Hanau.

Aprašo lagerio gyvenimą, čiurlioniečius, įvairius koncertus, vaidinimus, sporto rungtynes.

Suriša svarbius pasaulio įvykius su pabėgėlių kasdiniu gyvenimu.

Gausiai iliustruotas, 941 psl. Kaina \$30.00 & pašto išlaidos.

Devenų Kultūrinis Fondas
P.O. Box 10782

St. Petersburg, FL 33733

Į Clevelando paupius jau senokai sugrįžo paukščiai. O mus dar sulaiko atvėsusios dienos. Bet greit ateis ir mūsų daržų ir sodų valandos...

G. Kijauskienės nuotr.

KŪRYBA IR MOKSLAS

MOTERYS VYTAUTO DIDŽIOJO GYVENIME

Dr. Vincas Kryževičius

Kada popiežiaus Bonifacija IX paskirta komisija Marienverderėje rinko medžiagą apie šv. Daratos gyvenimą, nuopelnus ir stebulų, tai vienas iš liudytojų – Pomeranijos kapitulos kanaaninkas (Domherr) Jonas Reimanas tvirtino, kad jis pats matęs Lietuvos Didžiojo kunigaikščio žmoną, jo brolių Žygimantą ir kitus palydovus prieš šv. Daratos kapo Marienverderėje, kad labai dievobaimingai kunigaikštienė aukojusi šilko audinius. Toliau kanaaninkas teigė, kad jis Vytautienėi perdavęs dvi knygetes apie Motinos Daratos gyvenimą, "kurias didžioji kunigaikštienė labai branginusi dėl savo dienotumo, nors ji pati neseniai buvo priėmusi krikščionių tikėjimą".

Kitas liudytojas – Kristijonas Koslavas sakosi matęs Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto žmoną, kuri dar nebuvo krikščionė (que non dum erat christiana), dievobaimingai lankančią motinos Daratos kapą ir prie jo aukojančią šilko rietimus ir kitus daiktus.

Nors abu liudijimai skirtingai aiškina kunigaikštienės tikėjimą, bet juose esąs pabrėžimas Vytautienės buvus pagone rodo, kad ji tikrai buvusi lietuvaitė, o ne rusė, neišpažinusi pravoslavų tikėjimo. Šiuo atveju metraštininkai ją būtų pavadinę eretike. O tai, kad kunigaikštienė laikoma "noviter conversa ad fidem cristianam" neseniai priėmusią krikščionių tikėjimą, kad ji gimė, augo ir didelę dalį savo amžiaus buvo pagonė. Į krikščionybę ji, matyt, iš dalies perėjo ir dėl to, kad protu ir jausmais suvokė, kaip šis žingsnis svarbus Vytauto politikai ir visai Lietuvai. Tai, be kita ko, rodo kunigaikštienės Onos didelę išmintį ir nepaprastą atsidaivimą savo tautai.

Vytautienės įgimtą pagonybės dvibasią, o tuo pačiu ir lietuvių tikrumą, patvirtina vokiečių kronikininko Jono iš Posilgės nuoroda, kad ji žinojusi daug burtų ir pranašavusi Vytautui, jog po jos mirties ji lydėsiančios nesėkmės. Užfiksavęs Onos sugebėjimą naudotis antgamtinėmis jėgomis – burtais kronikininkas ją apšaukė burtininke.

Lietuvos valstybingumo ir vieningumo atstatymui le-

miamas įvykis buvo Vytauto ir Jogailos sutartis Astravos dvare 1392 m. Šalia Jogailos stovinčiai karalienei Jadvygai tarsi iškyla konkurentė – kunigaikštienė Ona, ir lenkų ponai, faktiškai pripažindami ją ryškia ir įtakinga asmenybe, pareikalauja, kad Ona laiduotų Vytauto sutartyje duotus pažadus. Tenkindama šiuos reikalavimus kunigaikštienė Ona Astravoje išduoda du garantijos dokumentus: Lenkijos karaliui Jogailai ir Lenkijos karalienei Jadvygai.

Vokiečių Ordinas buvo gerai informuotas apie Lietuvos visuomeninius ir politinius santykius ir neatsitiktinai aukštai vertino didžiosios kunigaikštienės vaidmenį. Lietuvos politiniame gyvenime, jau nekalbant apie jos įtaką Vytautui. Neatsitiktinai Ordinas pastoviai kviesdavosi kunigaikštienę lankytis savo miestuose. Magistras Vytauto mirties atveju jai pasiūlė globą, negailėjo jai dovanų, kad tik įsigytų jos palankumą ir įtaką Vytauto politiniuose santykiuose su Ordinui. Net

pats žymiausias Ordino magistras Ulrichas fon Jungingenas 1408 m. pasiuntė kunigaikštienėi Onai muzikos instrumentų – klavikordą ir portatyvą. 1416 m. Ordino magistras jai iš Ragainės atsiuntė gero Reino vyno ir vynuogių.

Didelė svetimšalių pagalba Onai ir jos proto, kultūringumo pripažinimas atspindi visuose didžiosios kunigaikštienės Onos bendravimo su užsieniu sferose ir tarptautiniuose reikaluose. Vokiečių ordino magistras, sužinojęs apie jos mirtį ir giliai susirūpinęs dėl to-

lesnių ordino santykių su Vytautu, visose ordino bažnyčiose įsakė atlaikyti mišias ir vigilijas už Onos vėlę. Tai retas ir reikšmingas atvejis.

Jogaila, augęs kartu su pusbroliu Vytautu, geriau negu kiti didieji politikai pažinojo ir kunigaikštienės Onos vaidmenį Lenkijos santykiuose su Lietuvos Didžiąja Kunigaikštija. Jis ieškojo būdų įsigyti jos palankumą, artimiau bendrauti su Vytauto dvaru. Šaltiniuose yra pažymėta kaip pats karalius užsakęs pas Krokuvos vaistininką Andrių saldainių (confectus et electuaria), kunigaikštienėi Onai pasiuntė tris žiedus ir daug kitų dovanų. O žinių apie Vytautienės atsiliepimą į Jogailos dosnumą nepavyko rasti. Tik aišku tai, kad į ją Jogailos daugiau nebebuvo kreipiamasi, ir tai leidžia manyti, kad kunigaikštienė Ona suvokė Lietuvos ir Lenkijos santykių esmę, galbūt net nusistačiusi prieš 1385 m. Krėvos sutartį su Lenkija, nepritarė tos sutarties atnaujinimui, nesilankė Lenkijoje.

Vokiečių ir lenkų šaltiniai, minėdami kunigaikštienės Onos aktyvų dalyvavimą derybose su Ordinui Nemuno Salyne 1398 m., jos lankymąsi Vokiečių Pavyslio miestuose, 1400 m. betarpišką dalyvavimą kai kuriose iškilmėse, pasikeitimą laiškais ir dovanomis apie jos kelionę į Lenkiją nutyli. Matyt, būdama gera politikė, ji Ordino pusėje ieškojo atsvaros prieš Lenkiją Lietuvos labui.

Minėti argumentai liudija apie Onos aukštą politinę bei dvasinę kultūrą ir beabejonės jos gerą išsilavinimą. Tokia ji tapo bendraudama su vyru. Niekam nekyla abejonių, kad Vytautas mokėjo keletą užsienio kalbų. Daug rašyta apie Tra-

kus, rezidencinę Vytauto pilį, kurioje lankydavosi įžymiausi užsienio svečiai, mokslo ir meno žinovai, o tuo pačiu į Lietuvą jie vežė Vakarų Europos kultūrą.

Ryškus Vytauto charakterio bruožas buvo jo pabrėžtinai vaišingumas, dosnumas ir kartais net pompastiška reprezentacija. Visuose minėtuose susitikimuose da lyvaudavo ir kunigaikštienė Ona. Būdama nepaprastai valinga, darbšti, sumani ir išmintinga, ji greičiausiai buvo gerai išsilavinusi. Kitaip būtų buvęs neįmanomas jos visapusiškas politinis, diplomatinis ir privatus bendradarbiavimas su Ordinui ir kitų šalių delegacijomis.

Jau minėtas faktas, kad kunigaikštienė Ona 1400 m. lankydama šv. Daratos kapą, labai prašiusi jai dovanoti knygetę su šv. Daratos gyvenimo aprašymu (o knygetę ji gavo iš vyskupo Jono per Joną Reimantą), o ją įsigijusi labai džiaugėsi, kelia mintį, kad ji mokėjo skaityti. Juk, pavyzdžiui, ji galėjo geisti kokios tai šv. Daratos relikvijos ir, suprantama, būtų ją gavusi. Tačiau kelių liudininkų primygtinai teigiama, kad Vytautienė labai prašiusi būtent knygetės. Toks potraukis prie knygos leidžia daryti išvadą, kad kunigaikštienė Ona buvo artimai susijusi su mokslu, bendravo ne tik su kilningais, bet ir mokytais žmonėmis.

Kunigaikštienės dažnas lankymasis Prūsijoje galėjo būti aiškinamas ne vien politinėmis misijomis, bet ir mokslo troškimu. Juk tuo metu Ordino miestai klestėjo, jų visuomeninis ir kultūrinis gyvenimas buvo toli pažengęs, palyginti su kitais kraštais. Tai, matyt, negalėjo nevilioti ir kunigaikštienės Onos, kurios, kaip ir Vy-

tauto tikslas buvo atverti Lietuvos vartus į Vakarų Europos kultūrą, ją apginti ir išgarsinti.

Atsižvelgiant į moters padėtį tų laikų visuomenėje, o ypač pagoniškoje Lietuvoje, Didžioji kunigaikštienė Ona lietuvių tautos istorijoje laikytina didinga asmenybe, didžiųjų Vytauto žygdarbių bendrininke ir įkvėpėja.

Nelaimei, 1418 m. rugpjūčio 11 d. Trakuose akis amžinai užmerkė Vytauto ištikima gyvenimo draugė ir gelbėtoja kunigaikštienė Ona. Ji palaidota Vilniaus katedros bažnyčioje prie šv. Mokolo altoriaus. Čia vėliau visiems laikams atgulė ir Vytautas Didysis.

Ką pergavė Vytautas – lietuvių dvasios milžinas, netekęs kunigaikštienės Onos, dabar sunku pasakyti, bet spėjdamas vaslstybės reikalus Vytautas nepalūžo.

Tais pačiais 1418 m. per Kalėdas Vytautas Gardine vedė jau mirusio bendražygio Alšėnų kunigaikščio Jono, Algimanto sūnaus ir Onos sesers, Alšėnų kunigaikštienės, dukterį Julijoną, Karačevo kunigaikščio našlę. Vytautas troško turėti įpėdinį. Nors dėl giminytės su Julijona be popiežiaus dispensos Vytautą sutuokti atsakė Vilniaus vyskupas Petras, tai padaryti vis dėlto sutiko kitas dvasininkas Vytautą gerbiantis Vroclavo vyskupas Jonas Kropidla.

Julijona iš tėvų pusės buvo lietuvaitė, bet priėmusi pravoslavų tikėjimą. Todėl ji prieš ištekdama turėjo priimti katalikų tikėjimą. Vokiečių kronikos rašo, kad prieš savo antrą santuoką Julijona buvo ištekęs už kažkokio rusų kunigaikščio, kurį Vytautas nugalabijęs. Kronikininkas atpažino jo užgirstą gandą, kad Vytautas su ja ir anksčiau turėjęs intymių ryšių. Greičiausiai tai paties Jono iš Posilgės kronikos tęsėjo sukurtas šmeižtas. Mat Ordinas Europos akyse visai stipriai stengėsi sukompromituoti Lietuvos valdovą. Tai išbandytas Ordino kovos dėl Žemaičių būdas. Riteriai nuo seno įrodinėjo, kad Lietuva ir Žemaičiai galingo Lietuvos ir Žemaičių karaliaus Vytenio buvę ordinui užrašyti. Jogailos ir Vytauto senelis Gediminas buvęs Vytenio arklininkas (Pferdenarschlck). Jis buvęs apšauktas Lietuvos karaliumi, būdamas ne kunigaikščio kilmės, o paprastas plikbajoris. To paties buvo siekiama ir šmeižiant Vytautą: esą negalima palikti Žemaičių tokiame kunigaikščiui, kurio viena žmona buvusi burtininkė, antra – meilužė, o jis pats – žudikas.

(Bus daugiau)

Vasario 16 gimnazijoje lankėsi Lietuvos kultūros ir švietimo ministras Darius Kuolys. Ta proga turėjo pasitarimą su gimnazijos mokytojais. Iš kairės: kun. Ričardas Repšys, Elena Tesnau, ministras Kuolys ir Lietuvos švietimo ministerijos darbuotoja R. Volodzko.

M. Šmitienės nuotr.

NEO LITHUANIA KORPORACIJOS RENGTAS KOVO 11-SIOS MINĖJIMAS

Mečys Valiukėnas

Kovo 11 d. (1990) Lietuvos respublikos aukščiausios tarybos aktas, kuriuo pagarsintas lietuvių tautos sprendimas, atstatyti nepriklausomą Lietuvos valstybę buvo visokeriopai didelis įvykis. Jis aidėjo vienu ar kitu požūriu visuose kontinentuose. Tad sveikintinas Lietuvių studentų tautininkų Korporacijos Neo-Lithuania vyr. valdybos įvykis, su rengti šio akto minėjimą. Linkėtina, kad šio akto minėjimas liktųsi tradiciniu šios korporacijos renginiu.

Minėjimas vyko Lemonte, Chicagos priemiestyje. Lemonte ir jo artumoje nuolatos gyvena nemaža lietuvių, kaip ir neolituanių. Minėjimas pradėtas Šv. Mišiomis už žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Pamaldose dalyvavo pilnutėlė bažnyčia žmonių ir trys vėliavos: Studentų skaučių, studentų skautų ir neolituanių. Mišias atnaušavo ir pamokslą pasakė tėvas L. Zaremba SJ. Keliais įtarpais darniai aidėjo Audronės Gaižiūnienės solo atliekamos giesmės.

Minėjimas vyko Pasaulio lietuvių centro salėje. Jį pradėjo ir pasigerėtinai darniai pravedė Vida Jonušienė, Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos pirmininkė. Nuaidi mūsų tautos himnas. Tylos minute prisimenami, pagerbiami žuvusieji dėl Lietuvos laisvės. kun. L. Zaremba, sukalba invokaciją. Pirmininkė Vida Jonušienė aktoriška tartimi perskaito kovo 11 d. aktą.

Prie pulsto šio minėjimo paskaitininkas Vytautas Volertas, inžinierius, rašytojas, visuomenininkas. Jis išskiria kovo 11 d. akto svarbą bei Lietuvos aukščiausios tarybos narsą, vieningai pa-

skelbiant pasauliui Lietuvių tautos valią, atkurti nepriklausomą Lietuvą. V. Volerto paskaitos mintys pagarsintos "Draugo" kovo 14 ir 21 d.d. puslapiuose. Auditorija, pilnutėlė salė, prelegento mintis sutiko dideliu dėmesiu ir plojimų audra reiškė jam padėką.

Trumpą sveikinimo žodį tarė stud. Asta Būgaitė, Vytauto Didžiojo universitete atsisteigusių Korp! Neo

-Lithuania senjorė. Jos kalba spausdinama skyriumi.

Meno valandėlę solistė Audronė Gaižiūnienė, akomponuojant muzikui Alvydui Vasaičiui, nuotaikingai padainavo mūsų kompozitorių keletą dainų. Solistė apdovanota gėlių puokšte ir palydėta plojimais.

Asta Būgaitė ir Algė Macaitė, Vytauto Didžiojo universitete studijavo biznį ir administraciją. Šį semestrą, kaip Lietuvių tautinio kultūros fondo stipendininkės, atkilusios į JAV ir studijuoja Valley Community College anglų kalbą ir tęsia studijas savo srityje.

Sol. A. Gaižiūnienė ir muz. A. Vasaitis atliko meninę programą dalį Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo minėjime Lemonte. Priekyje gėles įteikusi Kr. Jonušaitė. K. Biskio nuotr.

ASTOS BŪGAITĖS KALBA

Kovo 11 d. aktas paskelbė pasauliui apie Lietuvą, kaip laisvą, nepriklausomą kraštą, kuriame gyvena laisvės trokštantys žmonės ir sugebantys savarankiškai tvarkyti savo dabartį bei kurti ateitį.

Noriu Jus pasveikinti su šios šventės diena, kuri suteikė daug jaudinančių naujovių mūsų gyvenimui. Ši diena pradėjo naują tarpsnį visos lietuvių tautos istorijoje.

Mes, Lietuvoje buvome

50 metų uždaryti nuo viso pasaulio, tuo pačiu ir nuo Jūsų, gyvenančių anapus

Atlanto! Jokia laisvę menanti mintis neturėjo teisės prasiskverpti pro geležines sienas, kurių erdvėje mes gyvenome. Šių sienų statytojai nenumatė, kad kiekvieno tikro lietuvių širdyje ruseno laisvės kibirkštėlė. Ir toji kibirkštėlė ryškiai sužibėjo, kai visa tauta susikibo už rankų ir petys prie peties sustojo Baltijos kelyje. Kiekvienas nuo jauno iki senelio pajuto tarpusavio vienybę ir jaudulį bei viltį širdyje.

Praėjo pusmetis ir toji viltis reiškėsi tikrove. Su bundančiu pavasariu, budo ir kėlė, keliiasi visa Lietuva. Kovo 11 d. aktas paliko tuos kalnų metus istorijai. Norisi tikėti, kad tai jau istorija, kuri niekad nesikartos.

Kelias į nepriklausomybę nebuvo ir nėra lengvas ir paprastas. Net tuo metu, kai tauta giedojo laisvės himną, tankų burzgimas, kurtinantys šūviai siekė pasukti istoriją atgal. Žmonės suprato ir pajutę laisvės dvasią, nebenorėjo sustoti, su laisve skirtingai.

Vienas pirmųjų laisvės žingsnių buvo lietuviškos minties sugražinimas Lietu-

vai, atkuriant Vytauto Didžiojo universitetą. Atsikūrė universitetas, atgimė senos tradicijos. Susibūrė šio universiteto studentai nusprendė atkurti ir Korp! Neo-Lithuania, kuri kadaise, sakoma, buvusi universiteto širdis ir siela. Mes, jaunieji neolituaniai, esame dar silpni, bet su vyresniųjų kolegų ir tautos pagalba jaučiame ir iš Jūsų pusės. Korp! Neo-Lithuania VD universitete vardu dėkojame Jums už nuoširdų rūpestį ir paramą.

Viso to mes negalėtume turėti, jeigu ne 1990 m. kovo 11 d. aktas ir jį lydėję laisvės įvykiai. Mes visada turime prisiminti šią datą, nes ji yra tapusi ir išliks laisvės bei nepriklausomybės simboliu, taip reikšmingu kiekvienam lietuviui. Ir dabar, mums visiems lietuviams, reikia susitelkti ir bendromis jėgomis dirbti Lietuvai.

ADOPTION:

LOVING CATHOLIC COUPLE WISHES TO ADOPT YOUR NEWBORN, INTO A HOME FILLED WITH SECURITY, HAPPINESS AND LOVE. CONFIDENTIAL (LEGAL) EXPENSES PAID. CALL KATHY AND MICHAEL COLLECT 914-763-6033

(4-14)

Svečiai Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo minėjime Pasaulio Lietuvių Centre Lemonte su paskaitininku inž. V. Volertu. Iš k. stovi: inž. Br. Nainys, dr. L. Kriaučeliūnas ir M. Valiukėnas

K. Biskio nuotr.

Asta Būgaitė ir Algė Macaitė Vytauto Didžiojo u-to studentės neo-lituanės su dr. L. Kriaučeliūnu, inž. Vac. Mažeika ir P. Buchu Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo minėjime, kurį suruošė Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyba Lietuvių Centre, Lemonte. Ir. Kriaučeliūnienės nuotr.

Cardinal EUCLID RETIREMENT VILLAGE Today's Best Value in Senior Living

- Private garden apartments
- No endowment or entrance fee
- 24-hour security
- Planned activities
- Free Transportation
- 24-hour Emergency Pull Cord
- Free Laundry Facilities
- Nutritious Meals

CALL TODAY FOR A BRIEF
TOUR AND FREE LUNCH
25900 Euclid Ave.
Euclid, Ohio 44132
(216) 261-8383

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI LOS ANGELES KOLONIJOJE

Ruta Sakienė

Oro pranešėjų tikinimu, antrosios vasario mėnesio savaitės bėgyje iškrito daugiau lietaus, nei per visus paskutinius penkerius metus. Bet sekmadienį, vasario šešioliktą, pirmą sykį po ilgos pažliugusios savaitės skaidriame danguje šypsojosi saulė, džiovinama kelius į Šv. Kazimiero parapiją ir nušviesdama susirinkusius aikštėje tradiciniam vėliavų pakėlimui. Po iškilmingų mišių gausi minia rinkosi ir netilpo salėn Nepriklausomybės šventės minėjimui. Šventę kaip ir visuomet bendromis jėgomis rengė ALTA, Tautos Fondas ir Bendruomenė. Akademijos programą gražiai pravedė jau patyrusi ir visų mėgiama Vida Čekanauskaitė ir ALTO vicepirmininkas Vytautas Šeštokas.

Po vėliavų įnešimo, Amerikos himno ir Invokacijos, ALTO pirmininkas Antanas Mažeika tarė atidarymo žodį. Pagerbti kovoje ir žuvę už Lietuvos laisvę. Pirmasis sveikinimo kalbą pasakė gen. garbės konsulas Vytautas Čekanauskas, po jo iškviesti Estijos ir Latvijos konsulai. Pristatyti svečiai, kurių tarpe du dideli lietuvių draugai – kongresmanas Christopher Cox ir Apskrities Tarybos pirmininkas Mike Antonovich, kuris įteikė plakėtę. Raštu gauti sveikinimai iš gubernatoriaus Pete Vilson ir Los Angeles miesto majoro Tom Bradley.

Po sveikinimų scenon iškviestas pagrindinis šventės kalbėtojas, Lietuvos Ambasados Washingtono narys, VIKTORAS NAKAS. Visi, kurie seka lietuvišką spaudą, gerai žino apie šį jauną politiką ir jo Lietuvai nuveiktus darbus Amerikos sostinėje, kur jis ne be reikalo yra didžiai vertinamas.

Savo gana ilgą, bet nereikalingais žodžiais neužgožtą, gerai suplanuotą, visus mums išseiviams svarbius taškus palietusią kalbą prelegentas pradėjo cituodamas Vytauto Landsbergio Tarpautinėje Konferencijoje pasakytus žodžius: "Lietuva yra viena iš mūsų planetos skaudžių vietų. Tenai lengva pajusti pasaulio pulsą..."

Lietuvos su Sovietija kovą už laisvę lygindamas su Dovydo – Galijoto istorija, prelegentas suglaustai pervedė klausytojus per paskutinius penkiasdešimties, o labiausiai paskutinių kelių metų įvykius, privedusius prie Lietuvos nepriklausomybės

atgavimo. "Nors kai kas nori, kad Amerika prisiimtų visus nuopelnus už šaltojo karo laimėjimą", kalbėjo prelegentas, "didesnė laurų dalis priklauso išsilaisvintiems tautoms, visų pirma Lietuvai".

Toliau, prisimenant, kiek daug yra apie tai medžiagos ir kokia daugybė paskirų temų, svečias iš Washingtono labai suglaustai perėjo dabartinius Lietuvos valstybės atsikūrimo vargus ir aktualijas, pabrėždamas, kad be Vasario Šešioliktos Akto Lietuva nebūtų tapusi tautinio išsilaisvinimo primūne. "Kovo Vienuoliktosios Lietuva, pasisemdama stiprybės iš Vasario Šešioliktosios Lietuvos, su kitais kartu paklupdė Gorbačiovo vadovaujamą imperiją. Be Vasario Šešioliktos nebūtų įvykusi nei Kovo Vienuoliktą" kalbėjo prelegentas.

Išgildeno pasaulio mažėjantį dėmesį Lietuvai po jos priėmimo į Jungtines Tautas. "Nebent Lietuvą ištiktų kokia baisi nelaimė – avarija Ignalinoje ar buvusių Sovietų armijos kareivių siautėjimas..." Dieve neduok. Svarstė prelegentas svetimos armijos buvimą Lietuvoje, naujo pučo galimybės Maskvoje, kalbėjo apie žemės grąžinimą tūkstančiams Lietuvos ūkininkų, lito įvedimą, kai kurių deputatų priešinimąsi užsienio investitoriams, Rytų prekybos partnerių nepatikimumą. Palietė Lietuvos politiką, Aukščiausios Tarybos ateitį, naujos konstitucijos projektą. Pacitavo iš Lietuvos Ryto apie buvusius KGB ir komunistų partijos narius, kurių Lietuvoje priskaitoma šimtais tūkstančių, – darydamas įtikinančias

išvadas.

Prisiminė gerbiamas kalbėtojas ir išseiviją, pastebėdamas, kad septyniolika mėnesių trukęs nervų karas su Kremliumi daug reikalavo ne tik iš Lietuvos gyventojų, bet ir iš išseivijos, ypatinčiai Amerikoje, kur buvo vedama įtempta kova už Lietuvos nepriklausomybės ir jos demokratiškai išrinktos valdžios pripažinimą. Dabar gi, mirtinai grėsmingoms krizėms pasibaigus, kovos objektai irgi pasikeitė. Beliko, pavyzdžiui, bruzdėjimas prieš Amerikos televizijos bendrovės neįturtumą, vietoj Lietuvos iškilmingo sugrįžimo į Olimpines žaidynes, žiūrovams parodyti dar vieną reklamą. Išseiviai klausia: kokie ryšiai su Lietuva, kokių vaidmenį, jei iš viso, turi išseivija, ar dar verta dirbti visuomeninį darbą, auklėti vaikus lietuviškai? Šventas karas laimėtas, taigi – mes jau gal ir nereikalingi. "Taip", atsako prelegentas, "karas su okupantu laimėtas. Tačiau, karas su okupacijos pasėkmėmis ką tik prasidėjo ir su jomis dar ilgai teks kovoti... Išseiviai neturėtų abejoti, kad jie yra Lietuvai reikalingi ir kad galimybės jai padėti pas kutiniu laiku išaugo ir pavairėjo".

Susirinkusius užvaldžiusią savo kalbą Viktoras Nakas užbaigė šiais žodžiais: "Viena kiniečių patarlė labai tinka šiai dienai: Tebūnie pasmerktas gyventi įdomiais laikais. – Taip, tu mes lietuviai esame pasmerkti. Ačiū Dievui".

Po prelegento kalbos pristatyti svečiai iš Lietuvos. Priimtos rezoliucijos. Paskelbti Lituanistinės mokyklos konkurso laimėtojai.

Meninė daly gražiai pasirodė Šv. Kazimiero parapijos ir "Spindulio" jungtinis choras, diriguojamas Viktoro Ralio. Minėjimas užbaigtas Lietuvos Himnu. Kaip jau įėjo į tradiciją, po minėjimo norintieji susirinko Tautinių Namų salėje pietums ir pabendravimui su garbės svečiais.

Losangeliečiai, visuomet buvę itin dosnūs Vasario Šešioliktos proga, šį kartą irgi rengėjų neapvylė. Lietuvos reikalams surinkta \$15.000., o Ambasada Washingtono – \$5.000..

Bravo losangeliečiai ir ačiū rengėjams, ačiū prelegentui Viktorui Nakui.

KONSULARIONIAM KORPUSIU RUOŠTAS PRIĖMIMAS

Nuotaika svečių, tiek lietuvių, tiek gausiai susirinkusių kitų kraštų atstovų buvo ypatingai pakili, nes priėmimas buvo iškilmingas. Juk šiemet pirmą kartą konsulas Vytautas Čekanauskas ruošė priėmimą kaip laisvos ir nepriklausomos Lietuvos pilnateisio atstovo!

Šių švenčių rengimui, pasiūlykus grupę darbščių padėjėjų, daug darbo įdėda ir laiko paaukoja prityręs organizatorius, žinomas Los Angeles lietuvių veikėjas Jonas Petronis. Šiemet gi niūrioji Šv. Kazimiero parapijos salė, talentingo Petro Maželio nuostabiai išpuošta atgijo ir vykusiai atspindėjo pakilią susirinkusių nuotaiką. Be abejonės prisidėjo ir du skalsūs barai, bei mūsų sumanios šeiminkės Oenovaitės Plukienės ir jos padėjėjų puošniai ir gausiai apkrauti stalai gėrybėmis, kuriomis pasigardžiuotų ir Baltųjų Rūmų iškilmingi ir išlepinti svečiai.

Priėmimo dalyvavo veikdu šimtai kviestinių svečių, kurių skaičiuje buvo apie 70 kitataučių. Iš jų dvidešimt du konsulai su savo palydomis, penki amerikiečiai val-

džios atstovai. Keli konsulai, tarnybinių reikalų sutrukdyti, negalėjo atvykti, bet atsiuntė sveikinimus. Prie mikrofono priėjęs iškalbusis mūsų konsulas Vytautas Čekanauskas, visuomet buvęs mėgiamas ir populiarius kolegų kitataučių tarpe, šį kartą buvo sutiktas ypatingai audringais plojimais. Trumpu žodžiu atidavęs šventę ir pasveikinęs susirinkusius, pristatė garbinguosius svečius, kurių kai kurie ėjo prie mikrofono. Atatinkamas proklamaciją įteikė ir sveikinimo žodį tarė Los Angeles Majoro protokolų šefė Bee Kanterbury Lavery ir Orange apskrities tarybos protokolų šefė Mary Bonino Jones. Ovacijas sukėlė Valstybės Departamento protokolų įstaigos įgaliotinis Richard Gorkin, trumpai bet labai nuoširdžiai pasveikinęs susirinkusius. Los Angeles Apskrities Taryba atsiuntė proklamaciją per specialų pasiuntinį.

Prisiklausę gražių žodžių, prisivaišinę nenoromis svečiai skirstėsi namo. Gaila tik, kad mūsų lietuviai dalyviai, kaip ir pereiniais kartais, taip ir šį iškilmingą vakarą, būriavosi ir šnekučiavosi daugumoje tik tarp savęs, lyg ignoruodami svečius kitataučius.

MAISTAS ŠV. VELYKOMS PRISTATOMAS I NAMUS LIETUVOJE.

55 SVARŲ: dešros, sūris, aliejus, kava, cukrus, vaisiai ir kt., \$85.

22 SVARAI vien tik mėsos gaminių, \$85.

11 SVARŲ: dešrų, 6 dėžutės amerikietiškos kavos, \$58.

Prie visų siuntinių galim pridėti aspirino ir vitaminų.

TRANSPAK,
2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
312-436-7772.

Iš Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimo Los Angeles mieste: garbės konsulas Vytautas Čekanauskas, paskaitininkas Viktoras Nakas, programos vedėja Vida Čekanauskaitė ir Cuonty supervisor Mike Antonovich su šventine plakete.

AR PILIETYBĖ YRA BŪTINA LIETUVYBĖS SALYGA?

Vytautas Skuodis

1. OPOZICIJA IŠEIVIOJE

Pagieža ir net įniršis dėl Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo išėvijoje ir toliau plinta kaip gripo epidemija. Tos epidemijos paliestų "ligonių" visai nedomina tai, kad pati Lietuva neseniai prisikėlė beveik iš mirties patalo ir jos jėgos dar labai silpnos, kad galėtų suderinti visų individų, nepriklausomai kur jie gyvena, Lietuvoje ar Amerikoje, norus ir net piktus reikalavimus. Tie išėvijoje gyvenantys pretenzijų Lietuvai reiškėjai, savo laiku laisva valia atsisakę Lietuvos pilietybės ir tapę kitos valstybės piliečiais, dabar reikalauja, kad tas Lietuvos pilietybės įstatymas būtų pakeistas, ir kad jie taip pat būtų pripažinti Lietuvos Respublikos piliečiais, nors, turbūt, nei vienas iš jų neketina sugrįžti gyventi Lietuvoje. Apsisprendusių tokiam žygiui, įstatymas visai nejaudina, nes jis užtikrina jiems Lietuvos pilietybės pripažinimo dokumentų gavimą.

Įstatymas nejaudina ir tų lietuvių, kurie yra kitų kraštų piliečiai, gerai supranta dabartinę sunkią Lietuvos padėtį, ir į viską žiūri platesniu akiračiu, nes žino, kad tam tikromis sąlygomis, kurias numato dabartinis Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymas, jie ir dabar gali tapti Lietuvos Respublikos piliečiais, jeigu jie to panorėtų.

Taigi, nusiskundimai spaudoje, kad Lietuvos valdžia "lietuvių kilmės išėvius laiko nieko bendro su Lietuva neturinčiais žmonėmis", kad "Pagal šį įstatymą (...) lietuvių tautos išėvija yra nukertama nuo Lietuvos respublikos kamieno", kad "toks Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos priimtas įstatymas yra nusikaltimas lietuvių tautai", kad "kovojuosiems dėl savo tėvynės atgavimo atimta pilietybė" arba, kad "Stalinas iš lietuvių atėmė turtą (...), o dabar Lietuvos vyriausybė jiems atėmė pilietybę, kurios Stalinas nebuvo spėjęs, ar užmiršęs atimti" ir kiti panašūs šūkalojimai neturi nei moralinio, nei juridinio pagrindo.

Prisimintina, kad tokios ir panašios reakcijos išėvijoje kilo kai 1991 metų vasarą Lietuvos spaudoje buvo pakartotas 1989 metų lapkričio 13 dieną priimtas Lietuvos TSR pilietybės įstatymas. Tada visai nebuvo atkreiptas dėmesys į to įstatymo išleidimo datą, aplinkybes ir jo pakartojimo tiks-

lą. Taigi, audra kilo stiklinėje vandens. Įstatymas Lietuvos žmonėms buvo priimtas, kad jie visi iki 1991 m. lapkričio 3 dienos apsispręstų dėl pilietybės, nes formaliai visi tebesiskaitė Sovietų Sąjungos piliečiais, ką tvirtino jų sovietiniai pasai.

2. PRIEŠTARINGOS NUOMONĖS

Kelia nuostabą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Jungtinių Tautų Organizacijoje bei Generalinio konsulo Amerikoje Aniceto Simučio plati Lietuvos pilietybės įstatymo kritika, kurioje jis pats sau prieštarauja tvirtindamas, kad tas "pilietybės įstatymo pirmas straipsnis visiškai (pabraukta mano – V. Sk) išjungė iš Lietuvos gyvenimo užsienio lietuvių, nusta tydamas, kad Lietuvos piliečiai yra asmenys iki 1940. VI.15. turėję Lietuvos pilietybę, jų vaikai ir vaikaičiai, jeigu jie neįgijo kitos valstybės pilietybės." Toje pagrindinėje įstatymo dalyje jis mato užsienio lietuvių diskriminaciją. A. Simutis visai nemini to įstatymo straipsnių, pagal kuriuos tai komos išimtys arba privilegijos tiems lietuviams, kurie turi kitos valstybės pilietybę. Tačiau jis akcentuoja, kad neapsigyvenę Lietuvoje negalės atgauti arba įsigyti nuosavybės. Jis pritaria kitų minčiai, kad tokie įstatymai "tai stalinizmu nudažyto mąstymo nuosėdos" (Darbininkas, 1992.II.28).

Kitokios mnuomonės yra Lietuvos garbės konsulas Vaclovas Kleiza, kuris tvirtina, kad pirmoji versija (tikriausiai, 1989 metų įstatymas – V. Sk tikrai buvo skaudi...) Tą įstatymą pakeitė, papildė mūsų naudai" (Draugas, 1992.II.27).

Visai objektyviai dabartinę pilietybės įstatymą vertina R. Bulovas: "Aš visai sutinku su dabartiniu pilietybės įstatymu: išėvis ar jo vaikai bei vaikaičiai gali grįžti Lietuvon, atsisakyti turimos pilietybės, prisiekti Lietuvos respublikai ir ten gyventi. Visi Lietuvos gyventojai, priimdami pilietybę, turi prisiekti. Mums lengva mokyti, kokius įstatymus išleisti, bet ten negyvenant ir tikros padėties nežinant, geriau susilaikyti nuo kritikos." (Tėviškės žiburiai, 1992.II.18).

Kažin, ar teisingas dr. K. Šidlauskas tvirtindamas, kad "retas kuris iš tų 1944 m. pabėgėlių, išgyvenęs beveik pusšimtį metų už Lietu

Philadelphijos bendruomenės ir Pensilvanijos Vyčių 63-čios kuopos atstovai pasirašant proklamaciją Vasario 16-tos proga.

Pirmoj eilėj: Kun. Timotiejus Burkauskas, Gub. Robert Casey, Anna Wargo. Antroj: Charles Liscosky, Ani Mašalaitienė, Julija Dantienė, Dorothy Banos, Nelle Bayoras – Romanas, Helen Chesco, Jeanette Klizas, Albert Klizas, Dolores Liscosky ir Viktoras Balten.

vos ribų, liko nepriėmęs kurios nors svetimos valstybės pilietybės, nekalbant jau apie tų pabėgėlių vaikus" (Lietuvių balsas, 1992.II.20).

Lietuvos garbės konsulas V. Kleiza tvirtina, jog "yra nemažai žmonių, kurie (...) niekada nepriėmė kitos šalies pilietybės, o dabar mano, kad jiems atimta ta pilietybė, kurią jie turėjo 50 metų." (Lietuvos aidas, 1992.II.11).

Kad taip klaidingai jie mano, kalta ne Lietuvos vyriausybė, ir ne tas pilietybės įstatymas, o kurstytojai, – vietiniai ir iš Lietuvos, – kuriems dabartinė Lietuvos valdžia nepatinka. Prie tokių, atrodo, priskirtini ir Lietuvos žemės savininkų sąjungos vadovai, kurie savo sausio 31 d. pareiškimu neva gina užsienio lietuvių teises į turtą Lietuvoje. (Tėviškės žiburiai, 1992.III.3).

Tačiau visai nesuprantama, kas paskatino ir Lietuvos aukščiausios valdžios autoritetą Kazimierą Motieką viešai reikalauti priimto pilietybės įstatymo veikimo sustabdymo, nes jis neatsižvelgė į išėvijos interesus. Tas jo kritinis straipsnis buvo paskelbtas "Lietuvos aide" (1991.XII.21), kurį perspausdino "Dirva" (1992.II.20). Dabar išėvijoje tuo K. Motiekos straipsniu remiasi ne vien tik A. Simutis. Deja, straipsnio autorius pasisakė tikrai kaip išėvijos visuomeninis advokatas, o ne kaip valstybės teisės teorijos specialistas, ne kaip politikas, ir net ne kaip Lietuvos aukščiausios valdžios atstovas. Aplamai, tas jo straipsnis neišlaiko objektyvios kritikos ir yra klaidinantis. Todėl būtų buvę gerai, jeigu "Dirva" būtų perspausdinusi ir teisininko Kęstučio Lapinsko straipsnį iš to paties "Lietuvos aido", kuriame nurodytos visos K. Motiekos samprotavimų klaidos. To plataus straipsnio pagrindinės mintys yra tokios.

K. Motieka, reikalauja-

mas sustabdyti įstatymo veikimą ir parengti būtinas pataisas, kaltina įstatymą tuo, kad "jis prieštarauja visuotinai pripažintoms tarptautinės teisės nuostatomis ir, antra, iš esmės pažeidžia Lietuvos Respublikos piliečių teises, taip pat žmogaus teises ir laisves". K. Lapinsko žodžiais, kad įrodytų šiuos teiginius, K. Motieka labai laisvai interpretuoja įstatymo 1, 17 ir 18 straipsnius ir

netgi netiksliai cituoja. "Tie neteisingi teiginiai gali suklaidinti Lietuvos žmones ir mūsų tautiečius užsienyje. Pagaliau nepagrįstai kaltinama Lietuvos Aukščiausioji Taryba." K. Motieka klaidingai mano, kad "Pilietybė gali būti ir tuo atveju, kai nėra valstybės, žmogaus sąvoka sutapatinama su piliečio sąvoka" (Lietuvos aidas, 1992.I.17).

(Bus daugiau)

AKTORĖ JURATĖ NAUSĖDAITĖ – ANN JILLIAN SUSILAUKĖ SŌNAUS

čia aktorė pasveiko nuo vėžio, veda normalų gyvenimą, toliau dirba, o dabar, sulaukusi 41 metų amžiaus, pagimdė savo pirmąjį kūdikį.

Šią garsią aktorę pažįsta gerai ir lietuviai iš jos pasirodymų lietuvių tarpe. Praėjusią vasarą ji lankėsi Chicagoje ir čia buvo pranešėja didžiojoje lietuvių šventėje.

Jūratės gyvenimas plačiai buvo atžymėtas jos autobiografinėje filmoje "Ann Jillian Story", kur aiškiai buvo užfiksuota ir jos lietuviška kilmė, vietomis net buvo kalbama lietuviškai.

Ir po jos sūnelio gimimo Jūratė pareiškė visiems lietuviams brangius žodžius. Ji pasikalbėjime spaudai pažymėjo, kad savo sūnelį auklės lietuviškoje dvasioje ir net mokys lietuviškai – pirmąją savo tėvų kalbą. "Vienas iš mano vaikystės šilčiausių prisiminimų yra sėdėjimas ant motinos kelių, kuomet ji man sekavo pasakas gimtąja kalba. Aš noriu, kad ir mano Andy patirtų tą pačią šilimą ir globą, – kalbėjo Jūratė.

Na kagi, reikia palinkėti mūsų tautietei Jūratei geros kloties auklėjant mažąjį Andy lietuviškoje dvasioje.

Ed. Šulaitis

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

MENININKŲ DOVANA KILNIAM TIKSLUI

Aurelija M. Balašaitienė

Penkis dešimtmečius Lietuvą teriojusi "darbininkų rojus" sovietinė sistema ne tik neturėjo jokių įstatymų senelių ar našlaičių teisėms apsaugoti, bet brutaliai trėmė į Sibirą nekaltus asmenis, jų tarpe vaikus, senelius. Kilus minčiai juos paremti, sumani organizatorė Dana Čipkienė, pasitarusi su Clevelando BALFo skyriaus pirmininku Vincu Apiniu, kreipėsi į solistę Aldoną Stempužienę, kad ji suorganizuotų lietuvių kilmės menininkus koncertui, kurio pelnas būtų skiriamas Lietuvos senelių, našlaičių ir buvusių Sibiro tremtinių naudai. Prasidėjo įtemptas darbas, o koncertą pavyko išreklamuoti net "The Plain Dealer" ir "The News Herald" laikraščiuose ir surinkti nemažą skaičių dosnių rėmėjų.

Š.m. kovo 22 dieną Dievo Motinos Parapijos auditorijoje susirinko gausus muzikos mylėtojų ir BALFo rėmėjų būrys. Koncerto programai vadovauti buvo pakviesta Vilija Nasvytytė-Klimienė. Nors ji gimė Amerikoje, bet jos lietuvių kalba pasižymi tarsenos ir gramatikos grynumu. Anglų ir lietuvių kalbomis rengėjų vardu pasveikinusi klausytojus, ji tarp programos numerių trumpai charakterizavo atlikėjus, vengdama tekstų atpasakojimų ir kitų nereikalingų komentarų, sumaniai įterpusi Vytauto Mačernio eilėraštį.

Koncertą pradėjo 5 – 12 metų šešiolikos vaikučių grupė, vadovaujama muzikės Ritos Kliorienės. Negalima buvo nesižavėti vaikų scenine laikysena ir jų nuostabia klauša. Dainavo brokiukai su sesutėmis ir draugais "solo" partijas ir duetus, užbaigdami "Mes žygiuojame tėvynėn" maršu, kuriam muziką sukūrė Rita Kliorienė, o žodžius Eglė Laniauskienė. Vaikų dainos buvo palydėtos triukšmingais plojimais. Kai kurie klausytojai kritikavo vaikučių dalyvavimą; anot "žinovų", jie neturėjo pasirodyti šalia profesionalų. Tačiau reikia įsisąmoninti, kad jie yra išeivijos ateitis ir gyvybės viltis. Proga pasirodyti prieš skaitlingą publiką jiems yra paskata ir toliau Lietuvai tarnauti. Galima įsivaizduoti, kaip įtemptai jie turėjo pasiruošti, kiek daug valandų praleido repeticiuose. Tepasiruošia jie dainuoti Lietuvai už kelių dešimtmečių vietoje jų, su

kuriais tą vararą dalinosi scena...

Pianistas Vytautas Puškorius fortepionu pagrojo du Šopeno noktūmus, o Australijoje savo muzikinę karjerą pradėjusi Virginija Bruožytė-Muliolienė, su Romos Bandzienės fortepiono palyda, patraukliai su dainavo dvi lietuvių kompozitorių dainas ir Rusalkos ariją iš to paties vardo A Dvorako operos. Jennifer Cochran, veikli Amerikos lietuvių palikuonė, Salasevičių šeimos anūkė žavėjo publiką Mozarto "Aleliuja" ir ariją iš operos "Cosi fan tutte".

Vilniaus konservatorijos auklėtinė, pianistė Roma Bandzienė pagrojo Šopeno herojišką polonezą opus 53, parodydusi ne vien savo pirštų techniką, bet ir sugebėjimą subtiliai interpretuoti veikalą, atkurdamą Šopeno revoliucinių jausmų ir romantiškos dvasios dramatišką junginį. Varšuvoje gimusi Dorota Sobieska, kurios senelis buvo kilęs iš Lietuvos, sudainavo "Caro Nome" ariją iš Verdi operos "Riogoletto". Akompanuojant jos vyrui Jacek Sobieski, ji pasirodė kaip plačios balso skalės lakštingala su nuostabia koloratūra. Originalus buvo solisčių duetas iš Čaikovskio operos "Pikų dama", kai Aldona Stempužienė ir Dorota Sobieska dainavo dviem kalbomis: viena lietuviškai, kita – lenkiškai.

Paskutinę programos dalį atliko Aldona Stempužienė, akompanuojama amerikiečio pianisto Mark George. Puikios sceninės laikysenos solistė savo dainas lydėjo išraiškingu vaidybiniu elementu. Po itališkai sudainuotos arijos iš Rossini operos "Sevilijos kirpėjas", ji publiką pravirkdė, jautriai sudainuodama V. Telksnio "O Lietuva, tariau aš Tavo vardą!". "Priglausk kaip motina visus mus prie krūtinės, sakyk visiems, kad jau laisva..."

Į sceną pasipylė vaikučiai programos atlikėjus apdovanojo gėlėmis, o sustoję si publika sukėlė ovacijas.

Po koncerto menininkai ir klausytojai susirinko į gražiai išpuostą svetainę pasiūfinti ir pasidalinti išpuščiais.

Koncertą reikia laikyti labai pavykšiu. Jo tikslas buvo sušelpiti Lietuvoje vargstančius ir ta proga taip pat parodyti, kad išeivijos menininkai savo talentus su džiaugsmu tokiame kilniame tikslui dovanoja ir net dėkojo rengėjams už kvietimą dalyvauti. Clevelando lietuvių yra dėkingi Clevelando BALFo skyriui ir jo darbuotojams bei talkininkams už daugiaspalvį, originalų koncertą, taip pat Aldonai Stempužienei už menininkų su-

• DIŲVA • 1992 m. balandžio 2 d. • 9 psl.

telkimą. Neįmanoma išvardinti visų rėmėjų talkininkų, vaišių rengėjų – visa tai "ad maiorem gloriam patriae".

HELP WANTED

CANNERY WORKERS / ALASKA
HIRING \$600+ WEEKLY. OVER 8000
OPENINGS. MALE / FEMALE. FREE
TRANSPORTATION. ROOM AND
BOARD. CALL E.I.C. NOW!
1-206-736-7000 EXT. 7804B4

EARN EXTRA INCOME

Earn \$200-\$500 weekly
mailing travel brochures.
For information send a stamped
addressed envelope to:
Galaxy Travel, Inc. P.O.Box
13106, Silver Springs, MD
20911-3106 (10-17)

TORVIL Ltd dealers:

UKRAINIAN GIFT SHOP

11758 Mitchell, Hamtramck
Detroit, MI. 48212
Tel: (313) 892-6563
Fax: (313) 892-0618

GAWEL NORBERT

1001 Rockville Pike
apt. #1109
Rockville, MD 20852
Tel: (301) 424-8602

UKRAINIAN CERAMIX PARCEL & TRAVEL SERVICE

77 Ontario View
Rochester, NY. 14617
Tel: (716) 544-6437

KLAIN'S TRAVEL INC.

336 State St.
Perth Amboy, NJ 08861
Tel: (908) 826-4496

ALEX PISARCHYK

8840 N. Western
Des Plaines, IL. 60016
Tel: (708) 297-2897

LEONARDO'S GIFT SHOP

7101 W. Belmont Ave.
Chicago IL. 60634
Tel: (312) 889-5547

VERA THOMAS

18805 N. 43th Place
Phoenix, AZ. 85024
Tel: (602) 569-0629

LEMONT TRAVEL & SERVICE

106 Stephan St. suite #104
Lemont, IL. 60439
Tel: (708) 257-1700

POLONIA TRAVEL AGENCY

1105 E. Roosevelt Rd.
Lombard IL. 60148
Tel: (708) 932-9875

POLONIA TRAVEL AGENCY

2864 N. Milwaukee Ave.
Chicago IL. 60618
Tel: (312) 235-0303

UNIVERSAL SHIPPING SERVICE

61 Cabot Str.
Chicopee MA. 01013
Tel: (413) 592-9082
Fax: (413) 594-7694

EUROPEAN CRISTAL & GIFT

2915 W. Devon Ave.
Chicago IL. 60659
Tel: (312) 973-7669

MAXI DISCOUNT WORLD TRAVEL

3032 N. Milwaukee Ave.
Chicago, IL 60618
Tel: (312) 276-7676
Fax: (312) 276-0476

POLISH-AMERICAN TRAVEL

2714 E. Allegeny Ave.
Philadelphia, PA 19134
Tel: (215) 634-3396

TRAVEL IDEAS

4857 W. Irving Park Rd.
Chicago, IL 60641
Tel: (312) 286-0026

"TORVIL" LTD.

YOU CAN DO EVERYTHING BY PHONE

'TORVIL Ltd. sends its' best Easter wishes to all our friends.

At the same time we would like to inform you of our new catalogue 'TORVIL 92'.

This catalogue includes:

- Food • SWEETS • CIGARETTES • LIQUOR • KITCHEN & BATHROOM Supplies
- Clothing • SHOES • Bedding • HARDWARE & Appliances • Bicycles
- Toys & STATIONERY • POTS & PLATES • MEDICINE
- AGRICULTURAL EQUIPMENT & PARTS • TIRES
- CARPET & FLOOR COVERINGS • INSURANCE
- FORWARDING OF MONEY & PARCELS
- AND MUCH MORE

CALL TOLL FREE CANADA 1-800-661-0210
U.S.A. 1-800-972-9284 OR 1-800-932-7995

CANADA

Head Office: 63 Galaxy Blvd., Unit 87, Rexdale, Ontario M9W 5P1 Tel: (416) 798-3320 Fax: (416) 798-3321
Branch: 404 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario M6R 2M9 Tel: (416) 534-3860 Fax: (416) 533-4910

U.S.A.

Head Office: 2136 West Chicago Ave., Chicago, Ill. 60622 Tel: (312) 278-5258 Fax: (312) 278-0875
Branch: R&R INTERPOSTMIR 1055 Broadway, Buffalo, N.Y. 14212 Tel/Fax (716) 894-9880

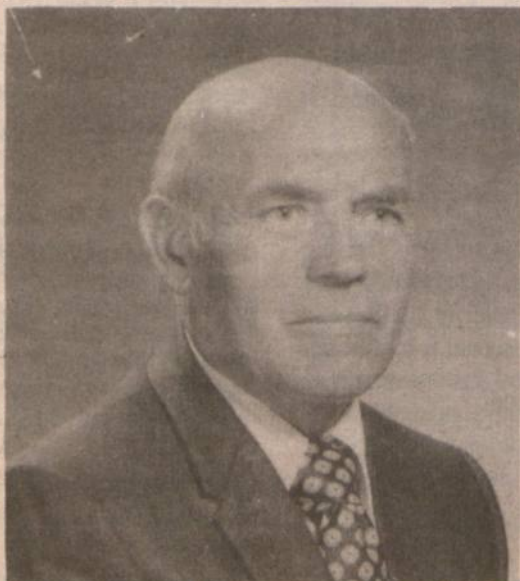
RELIABLE SERVICE TO YOUR HOMELAND

**10% EASTER
discount until April 30**

IR VĖL VIENAS IŠ MŪSŲ IŠKELIAVO

Jonas Jurkūnas

1992 m. sausio mėn. 30 d. mirė daugelio lietuviškųjų organizacijų St. Petersburge, Floridoje, narys Kostas Staponkus. Šviesios atminties Kostas buvo vienas iš tų retųjų, kuris ne žodžiu, ne pažadais, bet aktyviu darbu talkino visiems lietuviškais reikalais besirūpinantiems St. Petersburgui.

Kostas Staponkus buvo pašarvotas vasario mėn. 2 d. Williams R. Lee laidotuvių namuose St. Petersburge. Tos dienos vakare su Kostu atsisveikinti atvyko labai daug jo artimųjų, draugų ir bendraminčių. Erdvi koplyčia ir nemažas koridorius buvo perpildyti.

Atsisveikinimui vadovavo Antanas Gudonis. Jis atsisveikino su velioniu Romo Kalantos šaulių kuopos ir Pensininkų klubo vardu. Atsisveikindamas Antanas Gudonis pateikė ir labai suglaustą Kosto Staponkaus apybraižą.

– Kostas Staponkus gimė 1914 m. spalio mėn. 8 d. Plungėje. Iš pat mažens padėjo dirbti tėvui ūkyje, o vėliau įsigijo savo nuosavą ūkį. Ūkininkavo iki pat išbėgimo iš Lietuvos. Per Vokietiją turėjo galimybę pabėgti į Švediją, kur dirbo įvairius darbus miškuose ir fabrikuose. 1949 m. Kosto dėdė sutvarkė dokumentus ir atsiėmė jį į Ameriką. Gyvendamas Chicagoje pradėjo mokytis mūrinių amatų. Gerai išmokęs tą amatą pradėjo dirbti namų statybos srityje. Turėdamas tam ypatingų gabumų netrukus tapo statybos inžinieriaus Stankaus partneriu. Pastatė daug didelių pastatų, bažnyčių ir privačių namų. 1977 m. būdamas 62 metų amžiaus išėjo į pensiją ir persikėlė į St. Petersburgą, Floridoje. Atvykęs čia vėl nenurimo ir nesėdėjo rankas sudėjęs. Turėdamas talentą ir įgijęs žinių statyboje ir šioje apylinkėje statė na-

mus. Kostas Staponkus buvo taurus žemaitis, malonaus ir gero būdo žmogus, visuomet padedantis visiems kam tik pagalba buvo reikalinga."

Lietuvių klubo choro vardu atsisveikino to choro pirmininkas Henrikas Gineitis.

Tam chorui velionis su žmo- na nuo pat pradžių priklausė. Be kitų Henriko Gineičio buvo pasakyti šie žodžiai:

"Velionis, šalia plačios lietuviškos organizacinės veiklos, buvo stipriai įsijungęs į chorą. Nuo išsikūrimo St. Petersburge, be pertraukos dainavo klubo chore kol jėgos leido. Buvo, ne tik pa-vyždingas choristas bet ir žmogus, mūsų bendro likimo draugas – visada pasirošęs padėti ir pagelbėti darbu ar patarimu. Gyveno čia – daina gaivindamas prarastos gimtosios žemės ilgėsį, širdyje nešiodamas grįžimo viltį. Tokį mes velionį pažinome ir tokį prisiminsime."

Toliau atsisveikino Lietuvių klubo vardu to klubo pirmininkas Klemas Jurgėla, šokių grupės Audra vardu – Kleopa Gaižauskienė, Žibinto vaidintojų vardu – Kazys Jasinskas, Lietuvių Bendruomenės St. Petersburgo apylinkės vardu pirmininkas Vytautas Budrionis ir Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos St. Petersburgo skyriaus vardu pirmininkas Antanas Jonaitis.

Visų atsisveikinusiųjų žodžiuose skambėjo velioniui padėka už jo darbus.

Vasario 3 d. po šv. mišių bažnyčioje, šviesios atminties Kostas Staponkus daugelio žmonių ir artimųjų buvo palydėtas į Memorial Park kapines.

Nuliudime pasiliko: žmona Stasė, posūnis Leon su šeima Chicagoje ir sūnus Alfredas su šeima ir keturi broliai ir sesuo Lietuvoje,

PARENGIMAI

• KOVO 24 ir 31 d. 7:30 v.v. Dievo Motinos parapijos auditorijoje šokių pamokos ir baliniai šokiai.

• BALANDŽIO 25 d. Grandinės parengimas Mažoji šokių šventė

• BALANDŽIO 26 d. Šv. Jurgio parapijos Atvelykio Stalas 11:30 v.r. iki 3:30 p.p.

• GEGUŽES 10 d. 12 val. "GINTARAS" Restoranas ruošia specialų Motinos Dienos bufetą.

• GEGUŽES 23-25 d. d. Lietuvių Klubas ruošia "Memorial Day" festivalį: "Casino", muzika, šokiai.

• GEGUŽES 25 d. Prisiminimo diena ruošia Šv. Jurgio parapijos karo veteranų 613 postas 8:30 v.r. vėliavos iškėlimas, 9:00 Mišios ir vėliau pusryčiai.

• BIRŽELIO 14 d. Sekmadienį 2 val, p.p. Baisiojo birželio minėjimas – ekumeninės pamaldos Dievo Motinos šventovėje rengia Clevelando Pabaltiečių Komitetas

• BIRŽELIO 28 dieną, Lietuvių Namuose įvyks Clevelando Lietuvių Pensininkų klubo tradicinė gegužinė.

• LIEPOS 12 d. Šv. Jurgio parapijos Gegužinė. Parapijos sodyboje 11:30 val.

• LIEPOS 26 d. sekmadienį 12-ą valandą popiet, Žalgirio šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero Beachland parke – 17815 Canterbury Rd. Cleveland.

• RUGPIŪČIO 2 d. – sekmadienį 12-ą valandą popiet LKVS "RAMOVĖ" Cleveland'o skyrius rengia gegužinę prie ežero – Beachland parke, 17815 Canterbury Rd. Cleveland.

• RUGPIŪČIO 16 d. Lietuvių Klubo metinis piknikas nariams ir šeimoms.

• RUGSĖJO 11-13 d. Lietuvių Namų 20 metų jubiliejus ir festivalis.

• RUGSĖJO 12 d. Lietuvių Namų 20 metų jubiliejaus balius.

• SPALIO 3-4 d. JAV LB Clevelando apylinkė ir Ohio apygarda rengia Lietuvių Dienas – Lithuanian Fair Clevelando Dievo Motinos parapijos patalpose.

• SPALIO 10 d. šeštadienį 7 val. vak. Pabaltiečių Bendravimo Vakarai – Latvių salėje. Rengia Clevelando Pabaltiečių Komitetas.

• LAPKRIČIO 15 d. Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis 11:30 iki 3:30v.

• LAPKRIČIO 21 d. LKVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyrius rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą Lietuvių Namuose – Clevelande.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

juos velionis 1991 metu rug- sėjo mėn. aplankė.

Dar ilgą laiką pasigęs St. Petersburgo lietuviškieji sambūriai Kosto darbščiųjų rankų. Nežinia ar dekoracijas vaidinimui kiti sukals taip rūpestingai – dailiai, ar plytas klubo bibliotekai kas sumūrys taip tvirtai, ar šaulių vėliava taip lengvai plevėsuos kaip ji plevėsavo nešama Kosto ir ar golfo sviedinukai taip toli ir tiksliai kils kaip Kosto mušami su draugais lietuvišiais golfininkais. Taip, daug kas pasigęs tauraus lietuvių –žemaičio Kosto Staponkaus įvairių patamavimų, o jo atmini mas dar ilgai bus nepamiršamas St. Petersburgo lietuvių tarpe.

NUOŠIRDŽIAI DĖKOJU VISIEMS

Padėjusiems praveisti ir apsilankiusiems mano koncertuose, savo širdies šiluma padariusiems mano ir tetos viešnagą Amerikoje – neišblėstančia švente..
Nijolė Ščiukaitė

SPECIALI KELIONĖ

IŠ BOSTONO
IR NEWARKO
TIK \$800.00

[ABI PUSES, Plus JAV mokesčiai
išvyksta gegužės 22 d. ir grįžta birželio 9 d.
Vietų skaičius ribotas – suinteresuoti
prašom skubiai registruotis

DĖMESIO ŽEMAIČIAMS IR AUKŠTAIČIAMS

Lengviausias kelias į Žemaitiją ir Aukštaitiją yra per Rygą. Siūlome keliones iš New Yorko JFK į Rygą, kaina pradedant tik

nuo \$700.00

[abi puses, plus JAV mokesčiai

Informacijos ir registracijos reikalais kreipkitės į:

Albiną Rudzienienę

Kristiną Mitkutę

BALTIC TOURS

77Oak St., Suite 4

Newton, MA 02164

Telefonas: 617-965-8080 Telefaksas: 617-332-7781

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

CLEVELANDE ir apylinkėse

LIETUVAITĖ –
PAGARSĖJUSI
KVILTININKĖ

Shaker Heights miesto žurnalas išspausdino iliustruotą straipsnį apie to miesto kviltus, pavadinęs juos "patchwork". Straipsnio pradžioje Rūta Butkutė – Marino prie savo darbo, iškabinę jos vyro krautuvę, Chandler # Rudd. Tas straipsnis, pasirodė ir gera reklama krautuvės bizniui, nes žmonės labai pradėjo domėtis Rūtos darbu. Straipsnis gražiai iliustruotas ir Rūtos darbams skirta daugiausiai vietos.

Tris savaites prieš jauniausio sūnaus gimimą Rūta pradėjo daryti raudonos ir juodos spalvos "čarmo" kviltą ir tą darbą tęsė iki pat gimdymo, net pamiršdama vis kylančią skausmą. Rūta šį darbą tęsia ir dabar ir nežada pasitenkinti juo kaip amatu, bet padaryti jį kaip meninę ekspresiją. Jos darbai jau gavo pripažinimą Clevelando ir Houston parodose, kur jos darbai pa-

kliuvo konkurso keliu. 1991 metu Hoffman Challenge parodoje buvo išstatyto darbai iš visos Amerikos, jų tarpe ir Rūtos.

Rūta surinko virš 1000 drobės gabalų iš viso pasaulio. Tai 6 colių gabalai siunčiami paštu kaip "retežiniai" laiškai. Iki šiol ji gavo medžiagos iš Australijos, Japonijos, Prancūzijos, Kanados ir Amerikos.

Kai vaikai paaugs (Aida 7 m. Lidija 5 ir Fredukas 3 su puse) Rūta žada tuo menu užsiimti pilną laiką. Sėkmės!

JULIJA NASVITYTĖ vaidina "One woman show" "All she cares about is the Yankees" veikale. Veikalo autorius taip pat atvažiuos ir po vaidinimo kalbės susirinkusiems žiūrovams.

Vaidinimas vyksta Hawken School Auditorium, Gates Mills (į šiaurę nuo Mayfield Rd.)

Vaidinimų pradžia balandžio 2, 3, 4 d. 8 val. vak. balandžio 5 d. 2:30 val. Telef. 423-4446 ext. 219.

ATSILIEPKITE

1992 spalio 3-4 dienomis Clevelando Dievo Motinos parapijos patalpose JAV LB Clevelando apylinkė ir Ohio apygarda rengia Lietuvių dienas – Lithuanian Fair, kurios skirsis nuo ankstyvesnių tradicinių dienų. Šiais metais norima sudaryti galimybę ne tik parodyti, bet ir įsigyti visuomenei lietuviškos kūrybos gaminius.

Ieškome pavienių asmenų ar organizuotų grupių, kurios norėtų išstatyti medžio kūrinius, audinius, gintarus, margučius, šiaudinius, karpinius, kaukes, kristalą, įvairius tautodailės kūrinius, meną, keramiką, vitražus, papuošalus, pašto ženklus ir monetas, knygas ir plokšteles, fotografijas, suvenyrus, marškinėlius.

Lietuviškas maistas ir gėrimai bus parūpinti rengėjų iniciatyva.

Norintieji patys dalyvauti su savo produktais, arba žinantieji kas norėtų dalyvauti, prašomi nedelsiant kreiptis į bet kurį JAV LB Clevelando apylinkės ir Ohio apygardos valdybos nari.

**LIGHT
HOUSEKEEPING**
1 DAY A WEEK
IN LAKEWOOD
521-2803

(...)

**NATIONAL TRAVEL
& TOURS**

Tel:(216)932-6100 Fax:(216)932-5236

KELIONĖMS Į LIETUVĄ IR Į
KITAS PASAULIO ŠALISSKAMBINKITE
RITAI STAŠKUTEI
932-6100

(12-15)

CLEVELANDO

LIETUVIŲ PENSININKŲ suėjimas įvyko balandžio mėn. 2 dieną, ketvirtadienį, 2 val. popiet, Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Klubo nariai svečiai ir nauji pensininkai kviečiami dalyvauti ir prie Gintaro valgyklos paruoštų skanių pietų maloniai praleisti popietę.

**BALFO METINIS
SUSIRINKIMAS**

Bal. 10 d. 7:00 v.v. Lietuvių namuose, žemutinėje salėje. Skyriaus v-ba kviečia narius ir rėmėjus gausiai dalyvauti.

**ŽAIBO KREPŠININKAI –
ČEMPIONATO
TURNYRE**

Dvi LSK Žaibo vyrų krepšinio komandos, dalyvaujančios Salvation Army lygose jau užbaigė reguliaraus sezono žaidimus. Žaibo A komanda laimėjo I-mą vietą A lygoje su 7 laimėjimais ir vienu pralaimėjimu. Paskutinėse 2-se rungtynėse Žaibas įveikė Alliance Printing 119:96 kovo 5 d., ir Marinos 71:60, kovo 19 d.

Kaip reguliaraus sezono laimėtojas, Žaibas pradės žaisti čempionato finalą balandžio 2 d., 8:00 PM. Čempionato finale bus 3 žaidimai, kiti du – balandžio 9 ir 16 d.d.

Vyrų B komanda liko antroje vietoje B lygoje su 6 laimėjimais ir 2 pralaimėjimais. Paskutinėse 2-se reguliaraus sezono rungtynėse Žaibas laimėjo kovo 3 d. prieš AIM 84:30, tačiau kovo 10 d. suklupo prieš Lincoln Electric 54:56. Kovo 24 d. žaibiečiai pradėjo čempionato turnyrą, laimėdami prieš Bellamy 70:52, pakliudami į pusfinalį, kurį žais balandžio 2 d., 9:00 PM.

Primename, kad žaidimai vyksta Salvation Army salėje, Grovewood ir East 176-th St. kampas. Žiūrovai mielai laukiami. Įėjimas laisvas. amb

**NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ**

Siuntiniai į Lietuvą -

69 centai už svarą, jei siuntinys sveria daugiau šimto svarų;

79 centai už svarą lengvesniems siuntiniams.

Jokių papildomų priemokų!

Pasiteiraukite dėl skubiau pristatomų maisto siuntinių.

Greitai pristatomi pinigai Lietuvoje doleriais.

atlanta IE**639 East 185th Street****Euclid, OH 44119****Telefonas (216) 481-0011**

Dirbame: antr. - penkt. nuo 9 v.r. iki 6 v.v., šeštad. nuo 9 v.r. iki 2 v. popiet

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą rūdėsio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA**Lithuanian Credit Union**

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street

Cleveland, Ohio 44119

481-6677

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

MATAS REALTORS2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-253018021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

NORMLS

DIRVA

2:0 LIETUVOS NAUDAI

Antanas Dundzila

(Atkelta iš 1 psl.)

ir Telšiai, o Vilniaus – Vilnius, Kaišiadoriai ir Panevėžys. Deo gratias! Tai žymus politinis laimėjimas Lietuvai – ir niekas čia lai nekelia balso, kad Vatikanas rūpinasi tik dangiškais dalykais, kad nepolitikuoja.

Džiaugsmas telieka džiaugsmu, tačiau nebūkime paiki: arkiv. A. Bačkio duona Vilniuje nebus lengva. Štai ką šia proga man parašė padėtį žinanti asmenybė: "Labai daug susirūpinimo kelia tas paskyrimas, nes tai labai, labai sunkus postas, kur daug turėjo visi buvę lietuviai vyskupai Vilniuje". Reikia tikėtis ir melsti, kad arkiv. A. Bačkio ilgi metai diplomatinėje tarnyboje, jo kontaktai Vatikanu, ryšiai su pačiu popiežium šią neeilinę našta jam lengvins.

Idomu, kad Vilniaus arkivyskupo Vatikanas paskyrė ne Lietuvoje užaugusį lietuvį. Bažnytiniai paskyrimai neapsieina, žinote, be konfratų "komentarų", kuriuos – reikia manyti – jų autoriai vėliau išpažįsta saviesiems nuodėmklausiams. Štai, kai 1940 m. iš Suvalkijos į Kauną buvo paskirtas vysk. V. Brizgys, ėjo kalbos (kaip dūmai pažeme) kad va, iš kitos vyskupijos; arba visai neseniai skaitėme DRAUGE, apie mirusio kan. F. Kapočiaus "vanojimą" už... religinę sielovadą pabėgėlių stovyklų laikais.

Taigi lieka neatsakytas (ir viešai neatsakomas) klausimas: kaip iš tikrųjų šį ganytoją priims dvasiškija Lietuvoje? Juk prieš šį arkiv. A. Bačkio paskyrimą buvo spėliojama, kad jis gal bus popiežiaus nuncijum Lietuvoje – tai buvo visai natūrali, logiška prielaida. Kažin ar kas ir pagalvojo, kad jis būtų skiriamas arkivyskupu metropolitu? – Savo ėjimais Vatikanas dažnai pasaulį nustebina!

Skaitytojams gali kilti mintis: kas dabar Lietuvoje vyresnis – ar sostinės metropolitas, ar Kaune reziduojantis kardinolas V. Sladkevičius? Jeigu tas klausimas tikslus ir iš vis keltinas, tai jį reikėtų atsakyti šitaip: bet kokioje Bažnytinėje provincijoje "vyriausiu" laikomas tos provincijos vyskupo konferencijos pirmininkas. Taigi Lietuvoje vyriausiu – ir savo rangui ir einamomis pareigo-

mis – yra kard. V. Sladkevičius.

Imant dėmesin arkiv. A. Bačkio naujasias pareigas, reikia manyti, kad jis bus sekančiu į kardinolus pakeltu lietuviu ir, laikui bėgant, Lietuvos vyskupu konferencijos pirmininku. Sprendžiant iš pračities, Šventasis Sostas be arkiv. A. Bačkio tarnybos neapsieina... Lai naująjį Arkivyskupą Metropolitą kartu su visa Lietuva ir toliau Dievas glojoja bei gina.

Čia iš tikrųjų buvo 2:0 Lietuvos naudai ne tik toje Neries upės pakrantėje, bet, Vatikanui tarpininkaujant, ir danguje. (992-III-8)

PASaulio LIETUVIŲ VERSLININKŲ 2-ASIS SUVAŽIAVIMAS VILNIUJE

Antrasis Pasaulio Lietuvių Verslininkų Suvažiavimas įvyks šių metų birželio 16-21 dienomis Vilniuje, Lietuvoje. Suvažiavimą organizuoja Lietuvos Pramoninkų Asociacija, Lietuvos Verslininkų Sąjunga ir Lie-

tuvos Tarptautinių Organizacijų Komitetas.

Šiame suvažiavime bus nagrinėjami Lietuvos verslo tarptautinės integracijos, verslo informacinio aprūpinimo, finansavimo, teisinių garantijų, darbo jėgos perkvalifikavimo ir kiti klausimai.

Lietuvos Parodų Centre, "Litexpo" vyks suvažiavime atstovaujamų įmonių produkcijos paroda. Verslininkams, negalintiems dalyvauti suvažiavime, skatiname savo firmos pristatymą atsiųsti į parodą.

Suvažiavimas tai puiki proga išseivijos verslininkams susitikti su Lietuvos verslininkais bei konkrečiai prisidėti prie Lietuvos ekonominio gerbūvio. Apie dalyvavimą kviečiame verslininkus kuo skubiau pranešti organizaciniam komitetui: M Cemiauskas – 18, V. Kudirkos, suite 402, 2600 Vilnius, Lithuania Tel: (0122) 61-45-32. Fax (0122) 222621.

Amerikoje kreiptis į Ingridą Bublienę IB Communications, 18021 Marcella Rd., Cleveland, Ohio 44119, Tel: 216-486-8692 Fax: 216-496-8612

KVIEČIA Į VASAROS STOVYKLĄ LIETUVOJE

JAV LB Švietimo taryba informuoja, kad Lietuvos Respublikos Kultūros ir Švietimo ministerija kviečia JAV lietuvių bendruomenės

jaunimą, o jei norėtų ir tėvelius, į vasaros stovyklą Lietuvoje. Stovykla vyks dvejomis pamainomis: pirmą nuo liepos 11 d. iki rugpjūčio 2 d. ir antra – nuo rugpjūčio 3 d. iki rugpjūčio 23 d.

Stovykloje numatoma kultūrinė pažintinė-mokomoji programa, pajvairinta ekskursijomis po Lietuvą.

Vaikams išlaikymas, išskyrus kelionę, nemokomas. Tėveliams, norintiems dalyvauti kartu, bus paskelbtas sausio mėn. Stovyklautojų amžius: nuo 9 m. iki 14 m. Išimtys bus daromos, jei kartu važiuoja vienas iš tėvų. Suinteresuoti šiuo reikalu prašomi skambinti (312)778-0358.

A.A.

RIMUI KUBERTAVIČIUI

Lietuvoje mirus, jo seseriai DALIAI KUBERTAVIČIŪTEI – MAURUKIENEI, jos vyrui JONUI ir visiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą.

*Birutė ir Gediminas
Biskiai*

A. † A.

KAZIMIERAI SAKALIENEI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą DR. ROMUI, jo žmonai DANUTEI ir anūkams: RIMAI, DAIVAI ir VIDAI.

*Virgilija, Evaldas, Dainius ir
Arvydas Remežai*

A. A.

MARTAI ŠVARCIENEI

mirus, sūnui DR. POVIULUI ŠVARCUI ir žmonai ALDONAI nuoširdžią užuojautą reiškia ir kartu liūdi jų kaimynai

*Janina ir Vytautas Čekanauskai
Aleksas ir Birutė Griciai
Antanas ir Regina Pavasariai
Alfonsa Pažiūrienė
Juozas ir Gražina Raibiai
Alfonsas ir Inga Tumai*

A. A.

DR. HENRIKUI BRAZAIČIUI

mirus, gilią užuojautą reiškiamo žmonai TAMARAI, dukrai ir anūkei.

*Elena Damijonaitienė
Irena ir Stasys Giedričiai
Genovaitė ir Algirdas Maciūnai*

Mylimai Motinai

ONAI ŠIKŠNIENEI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo dukterims NIJOLEI PUŠKORIENEI ir vyrui PRANUI, ELVYRAI VADOPALIENEI ir vyrui JURGIUI, sūnui ROMUI su šeima, anūkams ir proanūkams

Jucaičiai

A. A.

ANELEI BUTKIENEI

iškeliavus Amžinybėn, užuojautą reiškiamo Jos broliui DIRVOS redaktoriui BALIUI GAIDŽIŪNUI ir kitiems artimiesiems

*Amerikos Lietuvių Tautinės
Sąjungos Valdyba*

A. A.

STASYS NATKEVIČIUS

sulaukęs 71 m. mirė vasario 22 d. Kaune. Reiškiamo nuoširdžią užuojautą, Lietuvoje likusiems – žmonai MARYTEI, dukrai BIRUTEI AMBROZAITIENEI su šeima, sūnui KESTUČIUI su šeima, seserims Amerikoje – SOFIJAI PETRAVIČIENEI su šeima, STASEI BLIŪDŽIUVIENEI su šeima, Dr. DANUTEI NAIKAUSKIENEI su šeima Kanadoje, svainei JOANAI NATKEVIČIENEI, seserėčiai Dr. GIEDREI MATIENEI su šeima, Independence, Ohio, ir sūnėnui – kirkštasūniui ARĖJUI NATKEVIČIUI su šeima, Brecksville, Ohio.

Ilsėkis ramybėje – gimtoje žemėje, mielas STASY!

*Juškėnų šeima
Cleveland Hts., OH*